Tampereen yliopisto

Annika Valkama

SVENSKANS FÖRVÄNTADE NYTTA INFÖR ARBETSLIVET

en kvalitativ enkätstudie om universitetsstuderandes motivation att studera svenska vid Tammerfors universitet

Fakulteten för informationsteknologi och kommunikation

Studieinriktningen i nordiska språk

Pro Gradu avhandling

April 2024

TIIVISTELMÄ

Annika Valkama: Svenskas förväntade nytta inför arbetslivet: en kvalitativ enkätstudie om universitetsstuderandes motivation att studera svenska vid Tammerfors universitet
Pro Gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Kielten tutkinto-ohjelma
Pohjoismaisten kielten opintosuunta
Huhtikuu 2024

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa Tampereen yliopiston opiskelijoiden näkemyksiä ruotsin kielen hyödyllisyydestä. Tarkastelun kohteena oli opiskelijoiden näkemykset ruotsin kielen opiskelun hyödyllisyydestä yliopistossa sekä ruotsin kielen hyödyllisyydestä työelämässä. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millainen motivaatio yliopisto-opiskelijoilla on kielen opiskelua kohtaan. Erityisen tarkastelun kohteena oli se, että vaikuttaako opiskelijoiden opiskeluala motivaatioon, sekä mitkä tekijät heitä motivoi.

Tutkimuksen teoreettinen tausta koostui ruotsin kielen opiskeluun liittyvästä aikaisemmasta tutkimuksesta, motivaatiotutkimuksesta ja motivaatiotekijöistä sekä ruotsin kielen asemasta Suomessa, työelämässä ja yliopistokoulutuksessa.

Tutkimus oli luonteeltaan kvalitatiivinen kyselytutkimus, jossa oli myös kvantitatiivisia piirteitä. Tutkimuksen materiaali kerättiin marras-joulukuun 2023 aikana kyselylomakkeella. Kyselylomakkeeseen vastasi kaiken kaikkiaan 125 Tampereen yliopiston opiskelijaa. Kyselylomake sisälsi monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Lomakkeesta saatua aineistoa analysoitiin sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti. Monivalintakysymysten vastaukset analysoitiin kvantitatiivisesti ja esitettiin kuvaajien avulla. Kyselyn avoimet kysymykset analysoitiin lähemmin materiaaliperustaisen sisällönanalyysin avulla.

Tutkimustulokset osoittivat, että kaiken kaikkiaan 48% tutkimusjoukon opiskelijoista (N=125) oli sitä mieltä, että ruotsin opiskelu yliopistossa ei ole hyödyllistä, kun taas 39% oli sitä mieltä, että kielen opiskelu on hyödyllistä. Opiskelun hyödyllisyyttä perusteltiin muun muassa sillä, että ruotsia tarvitaan työelämässä ja että kielen opiskelu on yleissivistävää. Kielen opiskelun hyödyttömyyttä perusteltiin muun muassa sillä, että englannin kielellä pärjää hyvin.

Tuloksista selvisi myös, että vain 36% opiskelijoista oli motivoituneita opiskelemaan ruotsin kieltä, kun taas jopa 47% vastasi etteivät he olleet motivoituneita. Tuloksista selviää lisäksi, että motivaatio riippui paljon myös opiskelualasta ja eri opiskelualojen välillä oli eroja. Motivoituneimpia opiskelijoita oli neljällä alalla, mitkä olivat talous ja johtaminen, luonnontieteet, yhteiskuntatieteet ja tekniikka. Vähiten motivoituneita opiskelijoita oli aloilla terveystieteet, opetus ja kasvatus sekä hallintotieteet.

Opiskelijat vaikuttivat olevan enemmän sisäisesti kuin ulkoisesti motivoituneita. Sisäisen motivaation aspektit, kuten omakohtainen kiinnostus kielen opiskeluun ja kielen opiskelun hyöty itselle olivat yleisiä sisäisen motivaation tekijöitä. Yksi ulkoinen motivaationlähde, joka mainittiin monesti, oli opiskelun pakollisuus, joka tosin mainittiin sekä motivoivana että motivaatiota laskevana tekijänä. Lisäksi motivaatiotekijöinä mainittiin yleinen asenne ruotsin kieltä kohtaan sekä ruotsin kielen hyödyllisyys työelämässä.

Jopa yli puolet (55%) kyselyyn vastanneista opiskelijoista näkivät, ettei ruotsin kielen taidoista ole heille hyötyä työelämässä, kun taas vain 34% näkivät taidoista olevan hyötyä. Työelämässä ruotsin kielen taidoista nähtiin olevan hyötyä esimerkiksi kommunikaatiossa ruotsinkielisten asiakkaiden tai kollegoiden kanssa. Työnhaussa opiskelijat näkivät olevan hyötyä ruotsin kielen taidoista muun muassa sen takia, että työnantajat arvostavat ruotsin kielen taitoa. He, jotka eivät nähneet hyötyä ruotsin kielestä työnhaussa tai työelämässä perustelivat sitä muun muassa sillä, että he pärjäävät paremmin tai ainoastaan englannin kielellä ja englanti on tärkeämpi kieli alalla tai että heidän alallaan vaan ei heidän käsityksensä mukaan tarvitse osata ruotsin kieltä.

Tutkimustuloksista voi päätellä, että motivaatio ruotsin kielen opiskelua kohtaan Tampereen yliopistossa on kohtalaisen heikkoa, joskin myös motivoituneita opiskelijoita löytyy. Tutkimustuloksista selviää myös, että opiskeluala vaikuttaa motivaatioon. Vaikka suurin osa opiskelijoista näkevät ettei ruotsin kielen taidoista ole heille hyötyä työelämässä, osa opiskelijoista kuitenkin näkevät taidot hyödyllisiksi.

Avainsanat: ruotsin kieli, opiskelumotivaatio, kielen hyödyllisyys työelämässä, lomaketutkimus, yliopisto

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SAMMANDRAG

Annika Valkama: Svenskans förväntade nytta inför arbetslivet: en kvalitativ enkätstudie om universitetsstuderandes motivation att studera svenska vid Tammerfors universitet
Pro gradu -avhandling
Tammerfors universitet
Fakulteten för informationsteknologi och kommunikation
Studieinriktningen i Nordiska språk
April 2024

Syftet med denna undersökning var att undersöka Tammerfors universitets studerandes syn på nyttan av svenska språket. Fokuset var på studerandes syn på nyttan av att studera svenska vid universitetet samt nyttan av svenska språket i arbetslivet. Dessutom var syftet med undersökningen att undersöka hurdan motivation universitetsstuderande har att studera språket. Närmare granskades hur studerandes studiefält påverkar deras motivation, och vilka faktorer som motiverar dem.

Undersökningens teoretiska bakgrund bestod av tidigare forskning relaterad till studier av svenska språket, motivation och motivationsfaktorer samt svenska språkets ställning i Finland, i arbetslivet och i universitetsutbildningen.

Undersökningen var kvalitativ med kvantitativa drag. Data samlades in under november-december 2023 med hjälp av en enkät. Totalt deltog 125 studerande vid Tammerfors universitet i undersökningen. Enkäten omfattade både flervalsfrågor och öppna frågor. Data från enkäten analyserades både kvalitativt och kvantitativt. Svaren på flervalsfrågorna analyserades kvantitativt och presenterades med hjälp av figurer. Svaren på öppna frågorna analyserades närmare med hjälp av materialbaserad innehållsanalys.

Resultaten visade att 48% av deltagande studerande vid Tammerfors universitet (N=125) ansåg att det inte var nyttigt att studera svenska vid universitetet, medan 39% ansåg att det var meningsfullt. Nyttan av studierna motiverades bland annat av att svenska behövs i arbetslivet och att språkstudier är allmänbildande. Anledningar till att studierna inte ansågs vara nyttiga var till exempel att man skulle klara sig bra med engelska.

Resultaten visade också att endast 36% av studerandena var motiverade att studera svenska, medan upp till 47% svarade att de inte var motiverade. Motivationen var också starkt kopplad till studiefältet, och det fanns skillnader mellan olika studiefält. De mest motiverade studerandena fanns inom ekonomi och ledning, naturvetenskap, samhällsvetenskap och teknik. De minst motiverade studerandena fanns inom hälsovetenskap, pedagogik och utbildning.

Studerandena verkade vara mer internt än yttre motiverade. Aspekter av intern motivation, såsom personligt intresse att studera språket och nyttan av språkstudierna för sig själv, var vanliga motiverande faktorer. En yttre motivationsfaktorn som nämndes ofta var tvånget att studera svenska, som dock nämndes både som en motiverande faktor och som en faktor som minskade motivationen. Andra motivationsfaktorer som nämndes var till exempel den allmänna attityden mot svenska språket, som påverkar motivationen negativt samt språkets nytta i arbetslivet, som ökar motivationen.

Över hälften (55%) av studerandena som svarade på enkäten ansåg ingen nytta av svenskkunskaper i arbetslivet, medan endast 34% ansåg att kunskaper i svenska skulle vara nyttiga. Svenskkunskaper ansågs vara nyttiga i arbetslivet exempelvis med tanke på kommunikationen med svensktalande kunder eller kollegor. När det gäller arbetssökning ansåg en del av studeranden att kunskaper i svenska skulle vara till nytta eftersom arbetsgivare uppskattar dessa kunskaper. De som inte ansåg någon nytta av svenskkunskaper i arbetssökning eller i arbetslivet påstod bland annat att man klarar sig bättre eller endast på engelska, att engelska är ett viktigare språk inom deras arbetsfält eller att svenska inte behövs inom deras bransch enligt deras uppfattning.

Undersökningens resultat tyder på att motivationen att studera svenska vid Tammerfors universitet är ganska låg, även om det också finns studerande som är motiverade. Resultaten visar också att studiefältet påverkar motivationen. Även om de flesta studeranden inte anser att kunskaper i svenska är till nytta för dem i arbetslivet, anser en del studeranden ändå dessa kunskaper vara nyttiga.

Nyckelord: svenska, inlärningsmotivation, språkkunskapers nytta i arbetslivet, enkätundersökning, universitet

Originaliteten av denna avhandling har granskats med Turnitin OriginalityCheck-programmet.

INNEHÅLL

1 INLEDNING……1
1.1 Syfte och forskningsfrågor 3
1.2 Tidigare forskning 4
1.3 Disposition 7
2 SVENSKANS STÄLLNING I FINLAND……9
2.1 Svenska i det finska arbetslivet 11
2.2 Svenska vid universitet..... 13
3 MOTIVATION OCH MOTIVATIONSFAKTORER……...16
3.1 Motivation i inlärningen 17
3.2 Inre och yttre motivation 21
3.3 Instrumentell och integrativ motivation 23
4 MATERIAL OCH METOD……24
4.1 Enkät som datainsamlingsmetod 24
4.2 Materialbaserad innehållsanalys..... 26
4.3 Material 27
4.4 Forskningsetik 29
5 RESULTAT……..31
5.1 Nyttan av att studera svenska på universitet 31
5.2 Motivation att studera svenska 35
5.2.1 Motivation i tidigare studier……..41
5.3 Att behöva svenska i framtiden 42
5.4 Svenskkunskaper i arbetssökning, arbetslivet och studiefältet 43
5.4.1 Informanternas åsikter om svenskkunskapernas nytta inom sina studiefält……..43
5.4.2 Svenskkunskapernas nytta i arbetssökningen……47
5.4.3 Svenskkunskapernas nytta i arbetslivet……51
6 SAMMANFATTANDE DISKUSSION……...56
6.1 Centrala resultat..... 56
6.2 Metoddiskussion och framtida forskning 58
REFERENSER 62
Bilaga 1. Enkät 66

1 INLEDNING

Svenska är Finlands andra officiella språk. Oavsett svenskans debatterade roll i Finland, lärs svenska ut i finska skolor som *det andra inhemska språket* och det är obligatoriskt att studera språket. Även vid alla Finlands universitetet är det obligatoriskt att avlägga en obligatorisk kurs i svenska språket, då det ingår studiernas struktur (Jauhojärvi-Koskelo & Palviainen 2011). Högskolorna har självständig befogenhet att besluta hur undervisning i svenska organiseras på det sätt som definieras i lagstiftningen. På högskolor har man till exempel kommit till olika lösningar för hur kravet på språkkunskaper som är nödvändiga för yrket eller yrkesfältet genomförs i undervisningen av svenska. Vid vissa högskolor studeras svenska i blandade grupper bestående av studerande från olika studiefält, medan på de flesta högskolorna ordnas svenskundervisningen i ämnesspecifika grupper. Omfattningen av den obligatoriska kursen i svenska som ingår i examen varierar också, ibland även inom en och samma högskola. Oftast täcker undervisningen 3–5 studiepoäng. (Juurakko-Paavola 2024:56.)

Svenskundervisningens viktighet och svenskans betydelse är under konstant behandling och diskussion i Finland. Ett av de främsta argumenten för förespråkarna för svenskans ställning i den finländska utbildningen är att kunskaper i svenska är användbara i arbetslivet. I de tvåspråkiga delarna av landet är svenska värdefullt inom serviceyrken och inom kommunala tjänster. Vissa statliga tjänster kräver också kunskaper i svenska. En annan fördel med svenska är att det är lättare för svensktalande finländare att få jobb i andra nordiska länderna. (Sundell 2015:7.)

Språk- och kommunikationsfärdigheter spelar en avgörande roll i arbetslivet. Universitets- och högskoleexamina syftar till att utbilda experter som kan navigera i ett föränderligt samhälle och arbetsliv, och som kan möta olika språkliga krav. Därför förväntas mycket av de språkstudier som ingår i universitetsexamina. Målet med dessa studier är att studenter skulle uppnå kunskaper som är relevanta för sitt eget studieområde och framtida arbetsuppgifter. Vid finskspråkiga universitet studerar studenterna ett eller flera främmande språk och svenska som det andra inhemska språket. Svenskan är viktig både inom den offentliga och privata sektorn. Offentliga myndigheters språkanvändning regleras av språklagstiftningen, medan valet av språk i den privata sektorn inte är lika strikt reglerat. Svenska används i både intern och extern kommunikation inom vissa företag, och

Sverige förblir en av Finlands viktigaste handelspartners. I arbetslivet krävs varierande språkkunskaper, då informella möten med kunder kräver andra språkfärdigheter än att skapa formella dokument. (Kuosa & Åberg 2022.)

Även i medierna konstateras att kunskaper i svenska språket är något som arbetsgivare i Finland uppskattar mycket. Svenskkunskaper är fortfarande en betydande del av yrkeskunskaperna. Kunskaper i alla andra språk är också uppskattade men svenskkunskaper är speciellt uppskattade. Nordiskt samarbete har alltid varit viktigt för Finland, när man kan svenska är det också möjligt att ha samtal med norrmän och danskar. Sverige och de andra nordiska länderna är fortfarande viktiga handelspartner för Finland. Det är möjligt att något kontrakt kommer att skrivas på engelska, men svenska kan behövas för att nå kontraktet. Svenska språket är en konkurrensfördel i näringslivet, därför att det är lättare att knyta kontakter med svenska affärspartner på svenska. (Yle 2022 Rosvall)

Av Tammerforsborna är bara cirka en halv procent officiellt svenskspråkiga. Tammerfors är den största språkön i Finland och den enda som ligger i inlandet. (Kingelin-Orrenmaa 2019.) Tammerfors universitet är också officiellt finskspråkigt och alla som har fått skolbildning på finska måste genomföra en obligatorisk kurs i svenska språket. Vid Tammerfors universitet heter den obligatoriska svenska kursen *Ruotsia työelämään* (LANG.RUO.001), svenska för arbetslivet. Omfattningen av kursen är 3 studiepoäng. Men hur nyttigt anser studerande vid Tammerfors universitet att svenskan är och är studerande motiverade att studera språket?

Denna Pro Gradu avhandling tangerar universitetsstuderandes uppfattningar angående nyttan av att studera svenska språket på universitet och svenskans framtida nytta. Samtidigt undersöks studerandes motivation att studera språket vid Tammerfors universitet. Ytterligare studeras hur studerandes studiefält hänger ihop med motivationen att studera svenska samt svenskans nytta i sina framtid. Detta ämne är särskilt viktigt eftersom kunskaper i svenska språket kan öppna många möjligheter både akademiskt och professionellt och språkets och språkkunskapers betydelse betonas särskilt på grund av Finlands tvåspråkighet. Ämnet är också aktuellt, då det ständigt pågår debatt om viktigheten och framtiden av svenska språket i Finland.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med undersökningen är att skapa kunskap om universitetsstuderandes uppfattningar om de obligatoriska svenskstudierna vid Tammerfors universitet och nyttan av svenskan ur studerandes personliga och yrkesperspektiv, samt att förstå hurdan motivation studerande har när det gäller att studera språket. Ytterligare studerar jag vilka faktorer som påverkar motivationen och hur motivationen att studera svenska hänger ihop med studerandes studiefält. Mina forskningsfrågor är följande:

1. Vad anser universitetsstuderande att vara nyttan av svenskstudier och kunskaper i svenska inför arbetslivet?
2. Hurdan motivation har universitetsstuderande att studera svenska och hur hänger motivationen ihop med studiefältet?
3. Vilka faktorer påverkar motivationen?

Den första forskningsfrågan handlar om universitetsstuderandes uppfattningar om svenskssstudiernas nytta. Med undersökningen vill jag kartlägga vilken nytta studerande anser att vara av svenskstudier vid universitet. Dessutom är jag intresserad av vilken nytta studerande anser att vara av svenska språkkunskaper i sina framtid samt hur studiefältet påverkar uppfattningar.

Den andra forskningsfrågan gäller studerandes motivation att studera svenska. Meningen är att kartlägga hur motiverade studerande är att studera svenska. Motivationen jämförs mellan olika studiefälten för att få fram om inom några fälten motivation är högre eller lägre än inom andra. Den tredje forskningsfrågan relaterat till den andra frågan och med den är meningen att kartlägga vilka faktorer som påverkar studerandes motivation att studera svenska.

För att besvara forskningsfrågorna genomförde jag en enkätstudie som svarades av 125 studerande vid Tammerfors universitet. Enkätsvar samlades in under november-december 2023. Svaren analyserades både kvantitativt med hjälp av figurer och kvalitativt med hjälp av materialbaserad innehållsanalys.

1.2 Tidigare forskning

Den senaste utredningen om vilka konsekvenser som slopandet av det andra inhemska språket som obligatoriskt ämne i studentexamen har för språkkunskaperna i Finland (Juurakko-Paavola 2024) avslöjar med mera att endast 23–24% av studenterna inom forskningsgruppen på högskolor ansåg positivt på betydelsen av att lära sig svenska för arbetslivet eller ville lära sig svenska på grund av arbetsgivarens krav. Bland de faktorer som positivt påverkar motivationen, framstod eget intresse för att lära sig svenska, en avslappnad atmosfär under lektionerna och nytta av kunskaper i svenska som mest populära enligt undersökningen. Studenterna tillfrågades även om faktorer som negativt påverkar motivationen. Oftast angavs brist på intern motivation eller tid som orsaker. Uppfattningen att kunskaper i svenska inte är till nytta rankades som den tredje viktigaste negativa faktorn. Tidigare dåliga erfarenheter av undervisningen i svenska och tidigare dålig prestation i svenska studier valdes också som faktorer som negativt påverkar motivationen. Bristen på möjligheter att använda svenska minskade också motivationen. Minst svar som en negativ faktor i motivationen fick allmän diskussion om svenska språket. Dessutom nämnde flera studenter i svaren på de öppna frågorna i undersökningen att deras engelskkunskaper ansågs vara tillräckliga för att klara sig i arbetslivet. (Juurakko-Paavola 2024.)

Juurakko-Paavola (2011) har även tidigare undersökt yrkeshögskolestuderandes motivation att studera svenska och studerandes kunskaper i språket. Enligt lagen ska högskolors språkstudier ge studeranden kunskaper och färdigheter i språket som de kommer att ha nytta av i arbetslivet. Ofta är undervisningsgrupperna för språkstudier vid lärosätena indelade efter studiefält så att i studierna lär sig gruppen för varje fält det egna fältets ordförråd och nödvändiga språkkunskaper. Högskolestuderandes språkstudier syftar till att nå språkkunskaper på B1-nivå i den gemensamma europeiska referensramen för språk. Enligt Juurakko-Paavola kan betyg tyda på motivation – ju lägre betyg desto lägre motivation. (Juurakko-Paavola 2011.)

I Juurakko-Paavolas undersökning hade studerande indelats i olika grupper gällande bakgrundsinformation, så som kön, utbildningsområde och tidigare utbildning. Som material i undersökningen använde Juurakko-Paavola webbenkäter som skickades till högskolestuderande och lärare. 1549 yrkeshögskolestuderande från 22 yrkeshögskolor svarade på enkäten. I undersökningen

hade teknikstuderande det lägsta genomsnittet i språkstudierna jämfört med studerande inom andra studiefält, vilket tyder på en tendens till låg motivation att lära sig svenska språket. Även studerande inom naturvetenskap hade ett lägre genomsnitt jämfört med andra, vilket också tyder på en tendens till låg motivation att lära sig språket. Det bästa genomsnittet, vilket tyder på en tendens till hög motivation att lära sig svenska språket, fanns inom områden som företagsekonomi, turism och kultur. Enligt undersökningen varierar kunskapsnivån och motivationen för yrkeshögskolestuderande individuellt. Därför är det viktigt att noggrant undersöka hur specifika bakgrundsfaktorer, som studerandes kön, tidigare utbildning och studiefält påverkar resultaten. (Juurakko-Paavola 2011.) I den här undersökningen tas inte reda på informanternas specifika bakgrundsfaktorer så som kön eller tidigare utbildning. Kön frågades inte i min enkät därför att jag ville ta reda på studerandes åsikter som helhet mellan olika studiefält, och inte jämföra mellan olika studerande.

Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen har undersökt universitetsstuderandes motivation att studera svenska. Syftet med undersökningen var att ta reda på hur bra studerandes svenskkunskaper var då de inledde den obligatoriska kursen i svenska samt deras attityder och motivation att läsa svenska. Undersökningen fokuserar på hur motivationen att studera svenska hänger ihop med studerandes kön, studiefält och färdighetsnivåer. I undersökningen kommer också fram hur motivationen relaterar till kommande arbetslivet. Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen konstaterar att förståelse om att det finns praktiska och konkreta fördelar med att lära sig ett visst språk kan öka motivationen att studera språket. Speciellt med tanke på att studerande snart ska börja arbetslivet kan medvetenheten om att kunskaper i svenska kan vara värdefulla i jobbsökandet och i yrkeslivet göra det meningsfullt att satsa på att studera svenska. (Jauhojärvi-Koskelo & Palviainen 2011.)

I undersökningen deltog 776 studerande från Jyväskylä universitetets alla sju fakulteter. Deltagande i undersökningen innebar att svara på en enkät och att skriva en uppsats på svenska. Jauhojärvi-Koskelos och Palviainens resultat visar att mer än hälften (57%) av de undersökta studeranden ansåg att det var viktigt att studera svenska för att det skulle kunna hjälpa dem i kommande arbetsliv. En fjärdedel av studerande svarade att de inte ansåg att svenskstudier var viktiga för deras kommande arbetsliv. Det fanns skillnader mellan studerande i olika studiefakultet: cirka 70% av humanisterna, idrotts- och hälsovetarna samt ekonomerna ansåg att det var viktigt att studera svenska för framtidens skull medan endast 26% av studerande vid IT-fakulteten ansåg det. Undersökningen visar sig även

att majoriteten av studerande ville lära sig svenska för att arbetsgivarna efterfrågar det. (Jauhojärvi-Koskelo & Palviainen 2011.)

Tiina Knight har i sin pro gradu avhandling (2013) undersökt studerandes motivation att lära sig svenska vid Tammerfors universitet. Studiemotivation kartlades kvantitativt med hjälp av en enkät, som besvarades av 187 studerande. Resultaten visar att studerande vid Tammerfors universitet hade en relativt neutral inställning till att studera svenska. Studerandes starkaste faktor för motivation var personligt intresse för att studera svenska, det vill säga att svenskstudier ansågs intressanta och bekväma och studerande var villiga att studera svenska också frivilligt. (Knight 2013.) Detta tyder på att studerande hade inre motivation för svenskstudier (Mustila 1990). Jag förväntar mig att nå liknande resultat i min undersökning som också gäller studerande vid Tammerfors universitet. I min undersökning försöker jag även få djupare information om studerandes åsikter med hjälp av öppna frågor i enkäten.

Däremot andra motivationsfaktorerna bakom personligt intresse i Knights (2013) avhandling verkade svaga, det vill säga studerande inte ansåg att det var nyttigt att studera svenska när det gällde behov av språkkunskaper i arbetslivet, autentiska kommunikationssituationer eller självutveckling. Jämförelsen mellan olika studiefält visade att studerande som studerade ledning och ekonomi var betydligt mer motiverade i alla motivationsfaktorer än de studerande som studerade inom tekniska fält. När det gäller den instrumentella motivationsorientering (Garder & Lambert 1972) relaterad till att klara sig i arbetslivet, var studerande inom ekonomi och ledning mer motiverade än studerande inom alla andra studiefält. Enligt undersökningen visar skillnaderna mellan grupperna att det inte är lämpligt att tala om universitetsstuderandes gemensamma motivation att studera svenska, utan att olika bakgrundsfaktorer påverkar motivationen.

Finskspråkiga studenters åsikter mot svenska och motivation att läsa språket har undersökts även på andra skolnivåer. Jenni Tammela tar i sin artikel (2019) reda på grundskoleelevernas motivation att lära sig svenska och med mera deras attityder till inlärningen av svenska. För att ta reda på elevernas attityder och motivation genomförde Tammela personliga temaintervjuer med sex högstadieelever som läste svenska som så kallat B1-språk, alltså medellång lärokurs. Undersökningen visar att eleverna ansåg svenskstudier på relativt positiv sätt. Majoriteten av eleverna var instrumentellt motiverade, medan en elev hade en integrativ motivation till svenskinlärningen. Alla av eleverna

ansåg att svenska kunde vara till nytta i Framtiden och de ansåg att svenskan var ett intressant och logiskt språk. (Tammela 2019.) Även om min studie handlar om äldre studerande, speciellt attityder är relativt bestående och långsamt förändrande (Ruohotie 1998), och därför kan påverka även när man är äldre.

Katja Lempiäinen har också i sin pro gradu avhandling (2009) undersökt högstadieelevers motivation och attityder att lära sig svenska i två finska skolor. Undersökningen var en kvalitativ enkätundersökning. I undersökningen deltog 68 elever från två olika högstadier. Resultaten visar att eleverna var instrumentellt motiverade, att få ett bra betyg var viktigt för dem. Elevernas integrativ motivation var dock inte totalt sett hög. Resultaten visar också att eleverna inte var säkra på svenskans nytta i sina framtid. (Lempiäinen 2009.) Meningen med min egen underökning är att skapa kunskap om studerandes uppfattningar om just svenskans nytta i sina framtid. I min undersökning handlar det om universitetsstuderandes åsikter om svenskan nytta i sina framtid, vilket betyder att de kan ha mer klar bild om sina framtid och därför veta bättre om de anser att de kommer att behöva språket.

Min hypotes är att studiefältet påverkar motivationen att studera svenska och att majoriteten av studerande vid Tammerfors universitet inte anser att de obligatoriska studierna i svenska är särskilt viktiga. På samma sätt som framgår av tidigare forskning (se t.ex. Jauhojärvi-Koskelo & Palviainen 2011) antar jag att vissa studerande inom mer internationella studiefält, till exempel studerande som studerar ekonomi eller administrativa vetenskaper kan uppleva att svenska språket är viktigt för sina framtida yrke. Det är möjligt att dessa studerande ser kunskaper i svenska som en fördel för sina framtid. Däremot förväntar jag mig att studerande inte är särskilt motiverade att studera svenska om inte fältet de studerar och deras framtidsplaner kräver det.

1.3 Disposition

I det första kapitlet av avhandlingen har jag beskrivit undersökningens syfte och presenterat forskningsfrågorna. Dessutom i det första kapitlet har jag presenterat väsentliga tidigare undersökningar som handlar motivation att studera svenska. I kapitel 2 och 3 presenterar jag teoretiska utgångspunkter för undersökningen, det vill säga svenskans ställning i Finland samt motivation och olika motivationsfaktorer. I kapitel 4 presenterar jag enkät som datainsamlingsmetod

och materialbaserad innehållsanalys som analysmetod. I samma kapitel presenterar jag undersökningens material samt diskuterar forskningsetiska frågor gällande studien. Kapitel 5 består av analys av de enkätsvaren. I kapitel 6 presenterar jag undersökningens väsentligaste resultat och diskuterar över undersökningens genomförande och framtida forskning.

2 SVENSKANS STÄLLNING I FINLAND

Diskussionen om undervisningen i svenska i skolorna har varit ett återkommande ämne sedan införandet av grundskolereformen år 1968, som innebar att alla elever skulle få grundläggande kunskaper i svenska. Trots minskningen av antalet undervisningstimmar och avskaffandet av plikt studentsvenskan, har diskussionen fortsatt. (Sundell 2015:6.) Studerandet av svenska språket har alltså varit en del av de finska läroplanerna sedan 1970-talet. Men knappast något annat obligatoriskt ämne än svenska har väckt lika intensiv debatt hos elever, lärare, föräldrar och även politiska beslutsfattare. De mest kraftfulla åsikterna har oftast varit negativt tonande även om vissa studier har visat också positiva inställningar till svenska språket och dess studier. Inställningen hos finskspråkiga till svenska språket och dess studier har i flera studier konstaterats att vara ganska negativ inom den allmänbildande utbildningen. (Kettunen 2004:25–26.)

Diskussioner om obligatoriska studier av svenska språket pågår ständigt av olika parter i Finland. Förslag att göra svenska till ett frivilligt skolämne har motiverats bland annat med att endast cirka 6% av finländare har svenska som modersmål, att svenska inte är nödvändigt för alla och att avskaffandet av obligatoriskheten skulle öka intresset för språket. Det har dock starkt förespråkats att behålla svenska språket som ett obligatoriskt skolämne och förbättra undervisningen för alla i det. Argument för att behålla studierna av svenska som obligatoriska inkluderar bland annat Finlands officiella tvåspråkighet och säkerställandet av tjänster på det egna modersmålet även för den svenskspråkiga befolkningen, vilket i sin tur innebär att kunskaper i svenska krävs i flera yrken. Dessutom är de gemensamma nordiska arbetsmarknaderna och det nordiska samarbetet samt de möjligheter till arbete och studier i Norden som öppnar sig bäst för dem som behärskar svenska språket. Trots ständigt motstånd studerar i princip alla grundskoleelever och gymnasieelever svenska språket. Studierna i svenska fortsätter även inom yrkesutbildningen och vid högskolorna. (Kettunen 2004:27.)

De som är emot obligatorisk undervisning i svenska ofta påpekar att alla finländare inte nödvändigtvis kommer att behöva kunna svenska. I många delar av Finland är behovet av svenska sällsynt eller obefintligt. Dessutom minskar motivationen att lära sig svenska i finskspråkiga områden eftersom invånarna sällan eller aldrig kommer i kontakt med svensktalande finländare eller turister. När barn

sällan har möjlighet att träffa någon som talar svenska och deras föräldrar inte heller gör det, blir motivationen att lära sig svenska låg både i skolan och hemma. Dock I de östra delarna av landet kan även ryska vara ett mer värdefullt kort på arbetsmarknaden än svenska. (Sundell 2015:8)

Ett vanligt argument för nyttan av att lära sig svenska är att det öppnar dörrarna till Norden och den nordiska kulturen. En opinionsundersökning från 2008 visade att 93 % av deltagarna helt eller delvis höll med om att det är viktigt att känna sig som en del av Norden och ha en nordisk identitet. Svenska kan underlätta vid olika former av nordiskt samarbete. Dessutom finns det många företag med sverigefinska kopplingar, och det är inte ovanligt att svenska blir det sociala språket trots att koncernspråket är engelska. Trots detta var det endast 27 % av deltagarna i undersökningen som helt eller delvis höll med om att man borde tala svenska istället för engelska med andra nordbor. Det är vanligt att använda engelska som lingua franca i kontakten med svenskar och andra nordbor, vilket innebär att förhållandena ofta är omvända. Till och med svenskar väljer att byta till engelska när de märker att den person de talar med är finsktalande. På så sätt använder man ett gemensamt språk som inte är modersmål för någon av parterna. (Palviainen 2011:17–18.)

Nästan tre fjärdedelar av den finska befolkningen anser att undervisning i svenska borde vara frivilligt i skolan, enligt en enkät utförd av Åbo Akademi i december 2014. Samma undersökning visar att en tydlig majoritet, två tredjedelar, anser att det svenska språket är en viktig del av det finska samhället. Resultaten från enkäten pekar på två tydliga motsättningar. För det första är den obligatoriska undervisningen i svenska inte populär samtidigt som det finns ett starkt stöd för att Finland har två officiella nationalspråk enligt grundlagen. För det andra finns det en klyfta mellan den allmänna opinionen och de valda representanterna, vilket bidrar till att frågan kommer att förbli aktuell i framtiden. (Sundell 2015:6.)

Nuförtiden är svenska dock inte ett obligatoriskt ämne i studentexamen i gymnasier. Att svenska valfritt i studentexamen har särskilt påverkat kunskaperna i språket. Försämringen av svenskkunskaper syns på alla skolnivåer. Det medför utmaningar för högskolorna där alla studerande måste uppvisa både muntlig och skriftlig färdighet i svenska minst på nivå B1. (Juurakko-Paavola 2024.)

Det växande bristen på intresse för språk är inte bara en oro i Finland. Franskan har tappat sin tidigare starka position inom det europeiska samarbetet, medan engelskan har blivit alltmer dominerande med EU:s utvidgning. Språkkunskaperna i Europa blir alltmer likriktade och reducerade. För några år sedan noterade EU-kommissionen i sina Eurobarometer-undersökningar, genomförda i alla medlemsländer, att kunskaperna i särskilt tyska och franska hade försämrats mellan 2005 och 2012. Bristen på motivation att lära sig språk anses vara en vanlig orsak till denna nedgång, och enligt Eurobarometern är finländarna bland de minst motiverade. EU-kommissionen betonar vikten av att européer lär sig flera språk, både för mellanmänsklig kommunikation över gränserna och för internationell handel. Under de senaste åren har EU rekommenderat att alla medborgare bör lära sig två språk utöver sitt modersmål. (Sundell 2015:10)

Efter Finlands anslutning till Europeiska unionen har intresset för det nordiska samarbetet och mediebevakningen av nordiska frågor minskat. Motståndarna till svenskan som obligatoriskt ämne hävdar att det utgör ett hinder för internationaliseringen: vi fokuserar våra resurser på två små språk, finska och svenska, istället för att rikta vår uppmärksamhet mot resten av världen. Däremot framhåller förespråkarna att den nordiska arbetsmarknaden fortfarande erbjuder många arbetstillfällen. De nordiska välfärdssystemen har mycket att erbjuda varandra och delar en gemensam värdegrund. Det politiska samarbetet fortsätter och handelsutbytet är livligt. Små länder kan samarbeta på jämlika villkor, vilket är svårt att uppnå i förhållanden mellan stora och små stater. I internationell politik är det ofta så att de mindre länderna är mer intresserade av de större än tvärtom. Nordens länder betraktas i dag av omvärlden som en framgångsrik och sammanhållen enhet. De rankas högt i internationella jämförelser när det gäller välfärd, konkurrenskraft och jämlikhet. Trots att Finland har internationaliserats under flera decennier har Nordens betydelse i praktiken inte minskat. (Sundell 2015:15–16.)

2.1 Svenska i det finska arbetslivet

I Finland är det vanligt att man betonar att språkinlärning måste kännas praktiskt nyttig för att motivera till inlärning. Oftast utgår man från individers upplevda nytta av språket. Från individens perspektiv är detta naturligtvis en rationell synvinkel. Om en elev bor i en del av landet där svenska sällan hörs på gatorna, är det logiskt att hävda att svenska inte är nödvändigt där. Många elever får

dock genom sin svenskundervisning i skolan reda på att de kan behöva svenska i sitt framtida arbetsliv, både i tvåspråkiga och enspråkiga områden av landet. Därav är "I Finland behöver man svenska" ett vanligt och även rationellt argument. Dessutom kan argumentet "Man behöver inte svenska i Finland" också vara rationellt. Den som för fram detta argument kan peka på att det finns delar av landet där svenska inte används, att man har ett yrke där svenska inte behövs eller krävs, eller att man i värsta fall kan använda engelska om det blir nödvändigt. I debatten mellan dessa två argument finns en kärna av sanning i båda. Den första debattören har rätt i att formell kunskap i svenska kan vara nödvändig och att man i många situationer kan behöva använda svenska i Finland, medan den senare debattören kan peka på att det finns områden där svenska inte används, yrken där det inte är nödvändigt och där engelska kan fungera som ett alternativ. (Palviainen 2011:15–17.)

För att uppfylla syftet med språklagen (423/2003) krävs det att personal på finska arbetsplatser har rätt typ av språkkunskaper. För detta är *lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda* (424/2003) av stor betydelse. Personer som utför offentliga uppgifter måste ha tillräckliga språkkunskaper i svenska, finska eller andra språk för den tjänst eller det uppdrag de har. Språkkunskapslagen handlar alltså inte bara om finska och svenska. En vanlig, men felaktig uppfattning är att alla tjänstemän måste ha samma språkkompetens och likvärdiga språkkunskaper. Lagen ställer faktiskt inte krav på att alla anställda ska vara flytande i finska och svenska, utan att språkkunskaper ska finnas där de behövs. Språkkunskapslagen gäller främst statliga myndigheter, men även kommuner, oavsett om de är enspråkiga eller tvåspråkiga måste säkerställa att deras anställda har tillräckliga språkkunskaper för att uppfylla språklagens krav. (Palviainen 2011:23.)

Även om engelska är det dominerande språket inom internationella företag, fortsätter svenska att spela ett betydande roll inom Finlands näringsliv, särskilt i de många företag som lever på handel och samarbete med Sverige. Kunskaper i svenska anses också positivt på en arbetstagares karriärutveckling inom denna sektor av näringslivet. I många stora företag används engelska som huvudspråk för kommunikation, och många anser att goda kunskaper i engelska är viktigare än att kunna det lokala språket, finska. Därför betraktas kunskaper i engelska som en av de mest avgörande färdigheterna för anställda i dagens Finland. Dessutom anses goda kunskaper i svenska vara en fördel och i många företag en villkor för att nå högre positioner i företaget. Detta beror på att svenska ofta används för kommunikation med moderföretag, systerföretag och dotterföretag i Sverige. (Barner-Rasmussen 2011:14–15).

Inom många arbetsplatser används engelska för kommunikation. Det är dock inte oproblematiskt att använda engelska som företagets huvudspråk. Barnen-Rasmussen (2011:27) konstaterar också att forskare inom företagsledning har upptäckt flera konsekvenser av att gå över till engelska i företag med ursprung i andra språkområden. Typiskt sett införs engelska som det formella interna kommunikationsspråket inte bara för att det är det mest praktiska gemensamma alternativet, utan också för att det ofta anses vara det mest legitima och neutrala valet, särskilt när ingen av parterna har det som sitt förstaspråk. Det finns en stark önskan att "skapa en jämn spelplan" där ingen har en "orättvis" fördel i språket, på sättet att ha språket som modersmål.

Även om ett formellt beslut fattas för att införa engelska som det officiella företagsspråket innebär det inte automatiskt att hela företagets verksamhet sedan drivs på detta språk. Att välja ett visst språk som företagets huvudspråk innebär inte att det används i alla aspekter av den dagliga verksamheten. Kommunikationen med externa parter sker vanligtvis på deras egna språk, vilket skapar ett betydande behov av översättning inom företaget. De flesta externa relationer, såsom kontakt med leverantörer och kunder, marknadsföring, försäljning och kundservice, hanteras av lokala anställda i lokala dotterbolag och på lokala språk eftersom kunder föredrar att bli betjänade på sitt eget språk. (Barner-Rasmussen 2011:28.)

2.2 Svenska vid universitet

Svenskundervisningen i Finland styrs av lagen (Språklag 423/2003), och i alla universitetsexamen ingår studier i svenska. Alla studerande vid finska högskolor avlägger i en obligatorisk kurs i svenska eller i vissa fall gör ett prov där de måste visa att deras kunskaper i svenska är på den nivån universitetsexamen kräver. De obligatoriska svenskstudierna vid finska universitet siktar sig till färdighetsnivå B1-B2. De formella målen som sätts upp och de bedömningarna som görs av en individens kunskaper i något språk på alla Finlands utbildningsnivåer relateras till den *Gemensamma europeiska referensramen för undervisning, inlärning och bedömning av språk*. Referensramen har en skala av sex olika färsighetsnivåer: A1, A2, B1, B2, C1, C2. Den lägsta nivån, A1, motsvarar nybörjarfärdighet och den hösta nivån, C2, motsvarar de bästa färdigheter i målspråket. (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011:13.) I förordningen om universitetsexamina bestäms att studerande måste

kunna svenska så bra som krävs enligt förordningen 424/2003 av de offentligt anställda (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011:18).

Alla universiteten i Finland har sina egna läroplaner för kurserna i svenska språket. I planerna definieras närmare kursernas mål, bedömning samt vilka material och metod som används på kurserna. Det finns också nationellt samarbete när det gäller planering av kurserna, men det som är speciellt gemensamt för alla högskolorna är att det är frågan om områdes- eller yrkesspecifika språkstudier. Det betyder att i praktiken studerande oftast får undervisning i grupper där alla deltagare tillhör samma utbildningsområde, alltså studiefält och att läromaterialet som används är specifikt för fackområdet. (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011:19.)

Den obligatoriska kursen i svenska språket vid Tammerfors universitet heter *Ruotsia työelämään* (LANG.RUO.001), vilket betyder svenska för arbetslivet. Kursen lärs ut vid universitetets språkcenter. I kursbeskrivning på Tammerfors universitetets webbsida kommer det fram att kursen baserar sig på lagen 424/2003 om språkkunskaper som krävs av offentligt anställda, förordningen 481/2003 om bevisande av kunskaper i finska och svenska språken inom statlig förvaltning samt förordningen 794/2004 om universitetsutbildningar. I kursbeskrivningen kommer det också fram kursens inlärningsmål av kunskaper som studerande ska behärska efter kursen. Inlärningsmålen vid Tammerfors universitet är följande:

- Efter kursen kan studerande identifiera olika kommunikationssituationer i arbetslivet och agera lämpligt i dessa situationer.
- Efter kursen kan studerande delta i diskussioner och uttrycka åsikter i olika kommunikationssituationer.
- Efter kursen kan studerande förstå huvudpunkterna i tal och skrift som innehåller fakta relaterade till arbetslivet i olika situationer.
- Efter kursen kan studerande beskriva och jämföra fenomen inom sitt eget studiefält samt uttrycka tankar även om abstrakta ämnen relaterade till arbetet och producera enhetlig skriven text om allmänna arbetslivs- och studiefältsrelaterade ämnen på ett ändamålsenligt sätt. (Tammerfors universitet 2023. [min översättning])

På kursen fokuseras alltså på ordförråd och kommunikationssituationer inom utbildning, arbetslivet och studerandes egna studiefält. Med denna undersökning kartläggas med mera studerandes uppfattningar om svenskans nytta inför de ovannämnda aspekterna.

3 MOTIVATION OCH MOTIVATIONSFAKTORER

Motivation kan definieras på många olika sätt. I vetenskapliga sammanhang spelar begreppet motivation ofta en mångsidig roll och uttrycket används i både vardagen och inom olika vetenskapliga områden som pedagogiska studier, lingvistik och psykologi (Dörnyei, Csizér & Németh 2006). Ruohotie (1998) definierar motivationen som ett tillstånd som skapas av motiv. Begreppet *motivation* kommer ursprungligen från det latinska ordet *movere*, vilket betyder att röra sig. Senare har begreppet utökat att betyda ett system till faktorer som stimulerar och styr beteende. Motivationens grundord är *motiv*, vilket oftast betyder behov, önskningar, drifter och inre drifter samt belöningar och straff. Motiven stimulerar och upprätthåller alltså individens allmänna beteenderiktning. Motiv är alltså målinriktade, antigen medvetna eller omedvetna. (Ruohotie 1998:36–37.)

Enligt Dörnyei (2001) kan motivation definieras som ett tillstånd, där en individ agerar för att uppnå sitt mål. Källan till motivation är individens olika behov och viljan att uppfylla dessa behov samt intresset, uppskattningen och attityden till olika situationer och uppgifter (Kantelinen 1995:40). Även Lehtinen, Kuusinen och Vauras (2007) definierar motivation som individens inre tillstånd som åstadkommer, styr och upprätthåller handling. Motivation är alltså inte bara en kraft som åstadkommer handling, utan lika viktig är dess förmåga att få individen att arbeta långsiktigt för att slutföra uppgiften.

Motivation är en process snarare än en produkt. Motivation innebär mål som ger drivkraft och riktning till handling. Kognitiva synsätt på motivation är förenade i sin betoning på målens viktighet. Målen kanske inte är väl formulerade och kan ändras med erfarenhet, men poängen är att individer är medvetna om något som de försöker uppnå eller undvika. Motivation kräver aktivitet, fysisk eller mental. Fysisk aktivitet innebär ansträngning, uthållighet och andra öppna åtgärder. Mental aktivitet innefattar kognitiva handlingar såsom planering, övning, organisering, övervakning, fatta beslut, lösa problem och bedöma framsteg. De flesta aktiviteter som elever engagerar sig i är inriktade på att uppnå sina mål. Slutligen är motiverad aktivitet initierad och upprätthållen. Att påbörja mot ett mål är viktigt och ofta svårt eftersom det innebär att göra en åtagande och ta det första steget. Men

motivationsprocesser är kritiskt viktiga för att upprätthålla handling. Många stora mål är långsiktiga, såsom att ta en examen eller få ett bra jobb. (Schunk, Pintrich & Meece 2008:4–5.)

Ruohotie (1998:41) beskriver att motivation är situationsbunden. Enligt forskning kan man dock skilja mellan *situationsmotivation* och *allmän motivation*. Situationsmotivation är kopplad till en specifik situation där både interna och externa stimuli väcker en uppsättning av motiv och leder till handling mot ett mål. Motivation är dynamisk till sin natur och kan variera från situation till situation. Allmän motivation betonar i sin tur, förutom vitalitet och riktning, även beständigheten i beteendet. I detta fall beskriver motivationen beteendets allmänna riktning och vitalitet, som en slags genomsnittsnivå. Situationsmotivation är starkt beroende av allmän motivation. Begreppet allmän motivation har ibland setts som synonym för begreppet *attityd*. Det finns dock skillnader mellan attityd och motivation. Attityden är relativt bestående, internaliserad och långsamt föränderlig reaktionsberedskap. Motivation i sin tur är ganska kortvarig och är oftast kopplad till endast en situation åt gången. Attityden påverkar mer kvaliteten av handlingen, medan motivationen snarare påverkar den intensiteten med vilken handlingen utförs. (Ruohotie 1998:41.)

Gardner (1985) i sin tur beskriver motivations och attitydens olikheter i språkstudier. Gardner beskriver att motivation är en vilja att lära sig det främmande språket, medan attityd snarare avser inlärarens värderingar och uppfattningar om språket och de som talar det. Abrahamsson (2009:207) påpekar att positiva attityder mot det studerade språket är ofta kopplade till hög motivation och framgångsrik inlärning. Negativa attityder i sin tur resulterar i låg motivation och oftast lägre inlärningsmotivation.

3.1 Motivation i inlärningen

Motivation i språkinlärningen kan påverkas av många olika faktorer. Historiskt sett har både lärare och elever tillskrivit skillnader i akademisk motivation till rollen av intresse. Studenter som är intresserade av en uppgift eller kunskap är motiverade att lära sig, medan studenter som saknar intresse förblir oengagerade. Pionjärer inom utbildningen, såsom Herbart och Dewey, betonade vikten

av intresse som en föregångare till motivation och lärande, och intresse som en psykologisk konstruktion fortsätter att locka anhängare även idag. Enligt samtida analyser finns det två huvudsakliga former av intresse, situationellt och individuellt. Situationellt intresse är en psykologiskt tillstånd som kännetecknas av fokuserad uppmärksamhet och en positiv affektiv reaktion. Denna form av intresse tenderar att vara specifik för uppgiften eller aktiviteten i sin motivationsomfattning, och det varar inte nödvändigtvis över tid. I sin tur är individuellt intresse en relativt bestående benägenhet att uppmärksamma och engagera sig i vissa aktiviteter. Denna form av intresse liknar intern intresse, förutom att intern intresse hänvisar till att värdera en aktivitet som en process snarare än som ett medel till ett resultat. Forskare som studerar individuellt intresse fokuserar på elevens skillnader och deras påverkan på akademiskt lärande och prestation. (Zimmermann & Schunk 2007:9–10.)

Forskningen om språkmotivation gått från att fokusera enbart på kognitiva aspekter till att erkänna det sammanflätade sambandet mellan kognition och känsla. Även om känslor har förbisetts inom andraspråksinlärning har det ökade intresset lett till "den affektiva vändningen" inom området. Denna förskjutning erkänner betydelsen av både negativa och positiva känslor i språkinlärningsupplevelserna. Traditionellt sett har studier om språkmotivation antagit att elever är rationella och medvetna om sina motiv. Men det ökade intresset för omedvetna processer inom mainstream psykologi leder till en förskjutning i perspektiv. Denna förskjutning ses som en naturlig utveckling för området, vilket möjliggör utforskning av frågor relaterade till omedveten motivation i språkinlärning. (Al-Hoorie 2017.)

Det som speglar forskning om inlärningsmotivation nuförtiden är att det finns flera centrala teorier om inlärningsmotivationen. Teorierna omfattar perspektiv och termer relaterade till självbild eller olika kompetenser, intresse för specifika ämnen och betydelsen av andra människor för motivationen. I de senaste teorierna betonas också känslornas betydelse centralt. Dessa är centrala aspekter av dagens skolvärld. (Salmela-Aro 2018.)

Kanske den mest populära teorin om inlärningsmotivation nuförtiden är Ryan och Decis (2017) *självbestämmandeteorin*. Enligt denna teori motiveras elever av möjligheten att själva påverka och fatta beslut om sina handlingar. Eleverna motiveras alltså av autonomi snarare än yttre påtryckningar och belöningar. Förutom autonomi presenteras kompetens och tillhörighet som andra grundläggande

motiv i teorin. (Salmela-Aro 2018.) Ryan och Decis (2017) betoning av självbestämmandeteorin fokus ligger på tanken att källan till motivation eller motivets natur är viktigare än motivationens kvantitet i sig. I teorin fokuserar man på att skilja olika typer av motivation och undersöka dem genom individens tillväxt och utvecklingsperspektiv. Att skilja mellan intern och extern motivation har föreslagits vara den mest centrala distinktionen mellan motiv enligt teoribasen.

Ryan och Decis självbestämmandeteorin är alltså en motivationsteori som använder traditionella empiriska metoder för att bygga sin teori och för att informera sina tillämpningar i klassrummet. Teorin, som har tagit år att utveckla, utgår fran att alla elever, oavsett ålder, kön, socioekonomisk status, nationalitet eller kulturell bakgrund, besitter inneboende tillväxttendenser som utgör en motivationsgrund för deras högkvalitativa klassrumsengagemang och positiva skolfunktion. Medan andra motivations teorier förklarar hur elevers förväntningar, övertygelser och mål bidrar till deras klassrumsengagemang, är självbestämmandeteorin unik i det att den betonar den instruktionsuppgift som innebär att vitalisera elevers inre motivationsresurser som det avgörande steget för att underlätta högkvalitativt engagemang. Det vill säga, självbestämmandeteorin identifierar de inre motivationsresurser som alla elever besitter, och det ger rekommendationer om hur lärare kan involvera, vårda och vitalisera dessa resurser under instruktionsflödet för att underlätta högkvalitativt elevengagemang. (Christenson m.fl. 2012.)

Den andra centrala teorin om inlärningsmotivation är Eccles (2004) *förväntansvärdesteorin*. Enligt denna teori skapar elevernas förväntningar om att klara olika situationer och de saker som de värderar en grund för inlärning. Om en elev tror att de kommer att lyckas med en uppgift och värdesätter att lyckas med den, kommer de också att satsa på den och lyckas med den. Eccles delar värderingar i intresse för uppgiften, dess personliga betydelse och dess framtida nytta. Den fjärde faktorn är uppgiftens pris, det vill säga om uppgiften väcker ångest eller tar tid från något mer intressant. (Salmela-Aro, 2018.) I förväntansvärdesteorin handlar det alltså om att överväga värdet av något i förhållande till de ansträngningar som krävs för att uppnå det. För elever kan detta innebära att man funderar över frågor som hur mycket energi måste de lägga ner på detta, finns det andra alternativ de kan satsa på eller aktiviteter de kan göra istället samt vilka risker är de beredd att ta och vilka möjligheter skapar de genom att göra detta val. (Woolfolk & Karlberg 2015.)

Den tredje central teorin om inlärningsmotivation är *målorienteringsteorin*. Enligt denna teori, särskilt utvecklad av Dweck (2006), skiljer sig eleverna i om de motiveras av uppgiftsorientering eller jagorientering. En uppgiftsorienterad elev är intresserad av själva uppgiften medan en jagorienterad elev vill visa att de är bättre än andra elever i en uppgift. Målorienteringar är kopplade till bland annat hur starkt en person engagerar sig i det hen gör, hur lätt hen ger upp när hen stöter på svårigheter, och hur mycket hen låter rådande stereotyper påverka sina egna val (Dweck, 2000). Målorienteringar definierades ursprungligen som inriktningar för handling i en prestationsuppgift. Istället för att fokusera på innehållet i vad människor försöker uppnå, till exempel mål eller specifika standarder, definierar målorienteringar varför och hur människor försöker uppnå olika mål och hänvisar till övergripande syften med prestationsbeteendet. (Kaplan & Maehr 2006:142)

Den fjärde centrala teorin om inlärningsmotivation är *betydelsen av krav och resurser för inlärning och välbefinnande* (Salmela-Aro & Upadyaya, 2014). Enligt denna teori motiveras elever av förhållandet mellan krav och resurser. Om kraven överstiger resurserna blir inlärningen svårare och det leder till utmaningar för välbefinnandet. Motivation att lära sig och akademisk motståndskraft fungerar dock som en bra resurs genom vilken en student kan övervinna utmaningar. (Salmela-Aro, 2018.) Att vara engagerad i skolan leder till välbefinnande och goda resurser för studieframgång, vilka i sin tur främjar tillfredsställelse i livet (Salmela-Aro & Upadyaya 2014). Elever som är engagerade i sin skolgång upplever att deras studier är relevanta för framtiden, att skolgången är en betydelsefull del av deras vardag, att de har kontroll över sina studier och därtill värdesätter de sina studier högt och presterar väl (Tuominen-Soini & Salmela-Aro 2013).

I den här undersökningen fokuserar jag på inre och yttre motivation i analysen. Även om teorierna om inre och yttre motivation är äldre, passar de bra för den här undersökningen därför att fokuset ligger på förväntade nyttan av svenska inför arbetslivet.

3.2 Inre och yttre motivation

Enligt vissa teorier kan motivationen att studera indelas i *inre* och *yttre motivation*. En studerande som har inre motivation är intresserad av ämnet som hen studerar och anser att inlärningsuppgiften i sig är tillfredsställande och givande. En studerande som har yttre motivation är i sin tur intresserad av de belöningar som hen får genom studier, till exempel av ett bra betyg från studiekursen. Inre och yttre motivation dock inte utesluter varandra, utan de kan också stödja varandra. (Kettunen 2004:28.) Ryan och Deci (2017:123) hävdar att den naturliga tendensen till intern motivation är en särskilt betydelsefull egenskap hos människans natur, som har breda effekter både på människans kognitiva och emotionella utveckling, liksom på prestandakvalitet och psykologiskt välbefinnande.

Även Ruohotie (1998:37–38) beskriver inre och yttre motivation. Belöningar och incitament har stor betydelse för hur ivrigt målen för studierna eftersträvas. Incitament leder till handling genom att förvänta sig en belöning, och när belöningen ges förstärks handlingen. Intern och yttre motivation kan inte beaktas som helt separata, trots olika innehåll. Snarare kompletterar de varandra, eftersom de förekommer samtidigt, även om vissa motiv är mer dominerande är andra. Den inre motivationen kännetecknas av att motivationen kommer inifrån eller att orsakerna till beteendet är interna. Däremot är yttre motivation beroende av miljön. Belöningarna tillhandahålls av någon annan än personen själv. Vanligtvis tillfredsställer yttre belöningar grundläggande behov, såsom säkerhet eller tillhörighet.

För att skapa intern motivation för inlärning finns det olika förutsättningar. Intern motiverade studenter är krävande och har höga förväntningar på inlärningens innehåll och arrangemang. Läraren bör vara uppmuntrande, tålmodig och ge så mycket stöd som möjligt till sina elever. Studenter bör ha förväntningar på framgång och möjlighet att lyckas när de utför uppgifter, vilket innebär uppgifter som är tillräckligt utmanande. Även variation och intressanta uppgifter påverkar uppkomsten av intern inlärningsmotivation. (Peltonen & Ruohotie 1992:20.) Med yttre belöningar strävas det efter att utveckla elevernas entusiasm genom att betona vikten av kunskaper och färdigheter för senare nytta i livet (Peltonen & Ruohotie 1992:18).

Mustila (1990) påpekar att i inlärningssituationer avgör individens egen uppfattning om situationens kvalitet och naturen av motivationen. Inre motivation kommer från individen själv, och studeranden är medveten om betydelsen av studierna, till exempel för arbetslivet, yrkesvalet och användning av

det lärande i verkliga situationer. Yttre motivation i sin tur baserar på andra belöningar som kan erhållas genom studierna. Den uppstår från yttre faktorer som en inspirerande lärare, intressanta lektioner eller strävan efter ett högt betyg. (Mustila 1990:40.)

Ryan och Deci (2017:127) påpekar hur människor har en tendens att uppleva en känsla av belöning specifikt genom yttre belöningar. Detta beror på att få belöningar är en händelse som människor ofta ser positivt på. Därför utvecklar människor ofta en strategi för handling som styrs av yttre incitament istället för att utföra handlingar för sig själva eller för naturlig tillfredsställelse. För att en person ska bli motiverad av en belöning måste belöningen för det första vara känt, den måste vara meningsfull för individen och den måste uppnås genom faktiskt genomförande av uppgiften. Belöningen kan alltså inte vara vilken som helst. I fall där ovanstående inte uppfylls anses inte mottagandet av belöningen styra individens beteende, det vill säga styra av yttre motivation. (Ryan & Deci 2017.)

Även Byman (2002:27–28) beskriver inre och yttre motivation. Intern motivation beskriver motivation där inlärning i sig själv, utan yttre kontroll eller belöningar, är motiverande. En person som är helt intern motiverad är oberoende av yttre belöningar och förstärkningar. Internt motiverat beteende sker för ens egen skull och för tillfredställelsen av aktiviteten. När en student är internt motiverat, utför hen handlingar som intresserar hen. En sådan student gör allt utan att förvänta sig materiell belöning för aktiviteten.

Yttre motivation i sin tur betraktas vanligtvis inte som lika effektiv eller önskvärd för lärande som inre motivation. I skolan kan dock all motivation inte enbart vara baserad på intern motivation. Yttre motivation definieras oftast som en orientering där studenten motiveras av till exempel med strävan efter bra betyg eller lärarens uppskattning. Yttre motivation kan delas in i tre typer. Den första är tydligt sökande efter belöningar och uppfyllandet av mål. Den andra formen av yttre motivation är intern reglering. Även om intern reglering utgår från individen är dess skäl vanligtvis externa. Syftet med intern reglering är att undvika skuld och ångest samt att stärka sin känsla av självrespekt med stolthetskänslor. I intern reglering strävar studenten efter att visa upp sina färdigheter bara för att känna sig uppskattad. Den tredje typen av yttre motivation kallas reglering genom identifikation eller identifikation. Identifikation återspeglar direkt att målet uppfattas som värdefullt och viktigt för sig själv. (Byman 2002:31–35.)

I denna undersökning beaktas inre och yttre motivation att vara sådana som informanterna kan ha gällande studierna i svenska språket vid universitet. Inre motivation kan i detta fall förekomma till exempel som eget intresse för studier eller nytta för individen själv. Därför fokuserar analysen i denna undersökning mest på inre och yttre motivation.

3.3 Instrumentell och integrativ motivation

Teorin om instrumentell och integrativ motivation liknar sig teorin om inre och yttre motivation. Enligt Gardner & Lambert (1972) kan motivation delas även i *instrumentell* och *integrativ motivation*. När en studerande är integrativt orienterad strävar hen efter att känna samhörighet med talarna av det studerade språket, deras kultur och särskilt själva språket. En studerande med integrativ inriktning till studerandet är djupt intresserad av språket, det landet där språket talas, samt de sociala och kulturella fenomen som omger det. En sådan studerande arbetar engagerat för att uppnå flytande kommunikation på det målspråket med modersmålstalare och strävar efter social acceptans. Integrativ motivation anses ha mer påtagliga effekter på inlärningen av ett språk jämfört med den instrumentella motivationen. (Abrahamsson 2009:207–208)

Instrumentell motivation i sin tur är typisk för en studerande som ser språkinlärning som ett verktyg för att uppnå något annat och mer betydelsefullt. Det konkreta målet kan vara en anställning eller möjligheten att studera något där ett visst språk är nödvändigt. En studerande med instrumentell motivation bryr sig mindre om att fördjupa sig i det främmande språket och dess kultur. (Abrahamsson 2009.) Enligt Mustila (1990) baserar den instrumentella motivationen på nyttoaspekter. När det gäller svenska i Finland kan grunderna för den instrumentella motivationen vara till exempel arbetslivet. Många finländare kan behöva svenska i arbetslivet, till exempel för arbete inom statliga och kommunala tjänster därför att det krävs även i lagen (se kap 3.1).

4 MATERIAL OCH METOD

I det här kapitlet beskriver jag först undersökningens design, sedan redogör jag för undersökningens datainsamlingsmetod som är enkät och analysmetoden som är kvalitativ materialbaserad innehållsanalys. Sedan presenterar jag undersökningens material. Undersökningens informanter presenteras också med hjälp av figurer.

Undersökningen är både kvantitativ och kvalitativ. Den kvantitativa delen består av numeriskt data som jag får av flervalssvar på enkäten. Den kvalitativa delen består av närmare analys av de öppna enkätsvaren. Enligt till exempel Abrahamsson (2009:206) är begreppen motivation svårdefinierade och som fenomen också inte helt lätta att studera med kvantitativa metoder, därför använder jag också en kvalitativ analysmetod i den här undersökningen. Analysmetoden som används för att analysera öppna frågor är kvalitativ innehållsanalys. Enligt Jaana Vuori riktar innehållsanalys vanligtvis in sig på vilka ämnen, frågor och teman som behandlas i materialet. Metoden kan tillämpas för att analysera till exempel skrivna texter och intervjuer. (Vuori 2022.) Också enligt Tuomi och Sarajärvi (2017) material som används i innehållsanalyser varierar och kan bestå av allt som är skrivet. Därför är det också lämpligt att använda kvalitativ innehållsanalys för att analysera svar på enkäter. Under analysen strävar forskaren efter att förstå innebörden av det undersökta fenomenet för informanterna och att få insikt i deras perspektiv. Genom att tillämpa innehållsanalys i min undersökning strävar jag efter att uppnå kunskap om informanternas åsikter om och syn på det undersökta temat.

4.1 Enkät som datainsamlingsmetod

Som datainsamlingsmetod i den här undersökningen används enkät. Enligt till exempel Valli (2015) är enkät en central metod för att samla in forskningsdata, särskilt inom kvantitativ forskning där användningen av en enkät för att samla in data är mycket vanligt, men det är möjligt att använda enkät även i kvalitativ forskning (Tuomi & Sarajärvi 2013). Enkäter kan genomföras till exempel via post, elektroniskt online eller kontrollerat på plats (Valli 2015). En av enkätens fördelar anses vara dess förmåga att möjliggöra insamling av omfattande forskningsdata, eftersom den kan nå många personer

och fråga dem om många saker samtidigt. Dessutom kan svar på elektroniska enkäter snabbt behandlas och med hjälp av många olika möjliga program. (Hirsjärvi m.fl. 2009.)

Kritik mot en enkätundersökning inkluderar ofta den ytliga och teoretiskt blygsamma naturen hos den producerade data. Dessutom är andra svagheter med enkätundersökningar osäkerhet om hur seriöst respondenterna har tagit undersökningen och svarandet på enkäten, hur framgångsrika enkätens svarsalternativ har varit ur respondenternas perspektiv och hur väl respondenterna har förstått ämnet som frågats. (Hirsjärvi m.fl. 2009:195.)

Enligt Valli (2015) är frågeformuleringen en av de största orsakerna till fel i forskningsresultat, eftersom resultaten kan snedvridas om respondenten inte tänker på samma sätt som forskaren menar. Detta är särskilt riskabelt i situationer där respondenten inte har möjlighet att klargöra frågornas betydelse. Därför bör frågorna vara tydliga och entydiga för att undvika missförstånd. Dessutom kan noggranna instruktioner för svarande, tydliga formulär och testning av formuläret innan den faktiska undersökningen minska risken för missförstånd. Valli påpekar också vikten av att överväga olika faktorer som kan påverka svarsfrekvensen i en enkätundersökning, såsom målgrupp, ämnet, enkätens längd, antal och typ av frågor samt formulärets utseende. Det är också värt att fundera över om det finns specifika grupper som inte har svarat på enkäten och eventuella orsaker till detta. (Valli 2015.)

Enkäten som jag använde i denna undersökning var uppdelat i tre olika delar. Den första delen bestod av bakgrundsfrågor, den andra delen bestod av flervalsfrågor och den tredje och sista delen bestod av öppna frågor. Bakgrundsfrågor innehöll frågor som gällde studerandes studiefält, studieår och andra bakgrundsfaktorer. Meningen med bakgrundsfrågorna var att kartlägga hurdana informanter som svarade på enkäten, speciellt information om informanternas studiefält var väsentligt för undersökningen. Bakgrundsfrågorna innehöll ändå sådana frågor därifrån det var omöjligt att identifiera informanterna, det vill säga enkäten var anonym. Flervalsfrågor innehöll frågor som gällde motivation att studera svenska, åsikter om svenskkursens nytta på universitetet och arbetslivet. Öppna frågor innehöll frågor som var mer fördjupande, några av de öppna frågorna var anknutna till de flervalsfrågorna på det sättet att frågorna var liknande men i de öppna frågorna informanterna kunde berätta mer om sin åsikt. Öppna frågorna innehöll frågor om till exempel motivation, svenskstudiernas nytta och arbetslivet. Enkäten var noggrant strukturerad så att alla svarare ställdes inför samma frågor. Enkäten piloterades i förväg av mig själv och en person, som inte var med i

målgruppen. Efter pilotstudien raderade jag bort testsvaren för att inte blanda dem med de riktiga svaren.

4.2 Materialbaserad innehållsanalys

I detta delkapitel presenterar jag undersökningens analysmetod[1]. Kvalitativa analysmetoder kan delas i tre typer: materialbaserad, teoristyrande och teoribaserad analys (Tuomi & Sarajärvi 2018). Som analysmetod i den här undersökningen tillämpar jag materialbaserad innehållsanalys för att analysera svar till de öppna enkätsfrågorna. Materialbaserad innehållsanalys används vanligtvis i studier vars syfte är att beskriva ett fenomen. Fenomenet i detta fall är studerandes motivation och egna uppfattningar om svenskans nytta i sina framtid samt uppfattningar om att studera svenska på universitet. Materialbaserad analys är ofta lämplig när det finns begränsad befintlig teori eller forskningslitteratur om ett fenomen. Med materialbaserad innehållsanalys undviker forskare att använda förutfattade kategorier utan de samlar in kategorierna från materialet. (Hsieh & Shannon 2005.) Enligt Tuomi och Sarajärvi (2018) beskriver Miles och Huberman (1994) den materialbaserade innehållsanalysen som en trefasprocess. De tre faserna är:

1. Reducering av materialet
2. Gruppering av materialet
3. Abstrahering

Innan man börjar innehållsanalysen behöver man bestämma analysenheten som kan vara till exempel ett ord, en mening eller flera meningar. Bestämningen av analysenheten styrs av forskningsuppgiften och forskningsmaterialet. Den första fasen i själva analysen är reducering av materialet. Detta innebär att man reducerar, det vill säga tar bort allt material som inte är relevant för undersökningen. Reduceringen kan man göra genom att söka efter uttrycker som beskriver forskningsuppgiften. Den andra fasen i analysen är gruppering av materialet, vilket innebär att man formar grupper av de

[1] Delkapitlet bygger på ett delkapitel s.4–5 i min kandidatavhandling (Valkama 2022:4–5).

uttrycken som har funnits. Den sista fasen är abstrahering, vilket innebär att man bildar teoretiska begrepp och kategorier gällande grupperingen. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Jag började med att samla in materialet genom att jag bad Språkcentrets administration att förmedla min frågeenkät till lärare som undervisade kursen LANG.RUO.001 vid Tammerfors universitet under hösten 2023. Lärare förmedlade enkäten till studerande på sina kurser. Svar på de slutna flervalsfrågor var entydiga och av dem bildade jag figurer där svar företes. Flervalsfrågorna i enkäten bestod av påståenden som informanterna fick svara på med det alternativ som bäst motsvarar deras egen åsikt. Meningen med flervalsfrågor var att kvantitativt kartlägga studerandes åsikter om att studera svenska och dess nytta samt deras motivation att studera språket. Även olika studiefältens studerandes åsikter om svenskans nytta i arbetslivet var särskilt i fokus. Frågorna som har med studiefälten eller arbetslivet att göra har jag bildat övriga figurer av för att visa skillnader mellan studerande inom olika studiefält.

Sedan reducerade jag materialet av de öppna frågorna genom att gå igenom varje svar. Alla svar som inte svarade direkt på frågorna reducerade jag bort. Efter reducering började jag gruppera svar som vad liknande med varandra tematiskt. Till slut kategoriserade jag svaren utgående forskningsfrågorna och avgränsade teman som jag skulle analysera. Endast teman som relaterar min frågeställning analyseras i undersökningen. Mina analysenheter är markerade i fetstil i analysdelen.

4.3 Material

Materialet består av svar på enkäten som svarades av studerande vid Tammerfors universitet. Alla deltagare var studerande vid Tammerfors universitet som under svarinsamlingens tid gick på den obligatoriska kursen i svenska språket. Materialet samlades in genom att jag bad universitetslärare som undervisade obligatoriska svenska kurser vid Tammerfors universitet att förmedla enkäter till studerande på sina kurser. Målet var att få svar på enkäter från studerande inom så många olika studiefält som möjligt för att nå omfattande resultat. Detta var ändå utmanande därför att under datainsamlingens gång i november-december 2023 pågick bara vissa undervisningsgrupper där varje grupp till största delen bestod av studerande från specifika studiefält. Undervisningsgrupperna var alltså uppdelade efter studiefältet. Materialet består av 125 svar på enkäten från olika studerande.

Enkäten medlades ut elektroniskt till studerande. Studerande fick svara på enkäten på finska, därför att antagandet var att studerandes utbildningsspråk var finska och att det var lättare än att svara på svenska. Enkäten var öppen för att svara i två veckor i november-december 2023, men alla svar kom inom bara några dagar från när enkäten förmedlades till studerande.

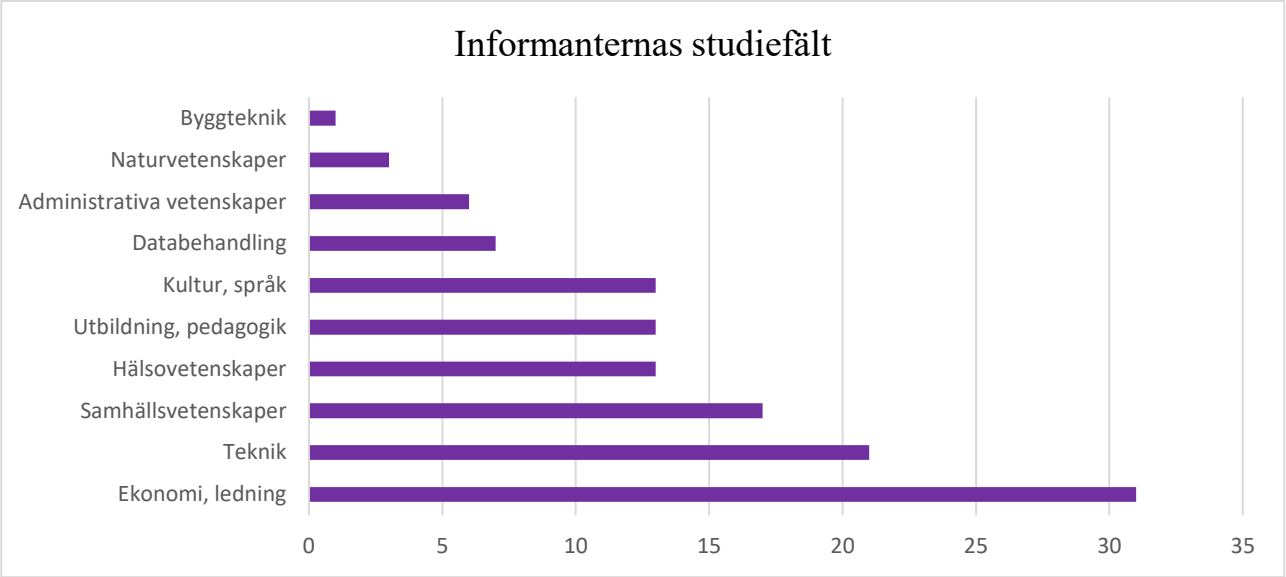

Figur 1. Informanternas studiefält. N=125.

Informanterna representerar många olika studiefält. Av alla 125 informanter studerar 31 informanter (25%) ekonomi och/eller ledning och 21 informanter (17%) studerar teknik. 17 informantens (14%) studiefält är samhällsvetenskaper, 13 informantens (10%) pedagogik, 13 informantens (10%) kultur och/eller språk och 13 informantens (10%) hälsovetenskaper. 7 informanter (6%) studerar teknologi och/eller databehandling, 6 informanter (5%) studerar administrativa vetenskaper och 3 informanter (2%) studerar naturvetenskaper. Bara en informant (1%) studerar byggteknik.

Det fanns också alternativet att svara ”annat, vilket?” och det fick sex svar. De sex svaren på alternativet ”annat, vilket?” var så liknande eller helt likadana med någon ovannämnd studiefält att jag kombinerade svaren med dem. Jag kombinerade svaren genom att försäkra från Tammerfors universitetets webbsidas kategoriseringarna av olika studieområden. Alla av de sex svaren var sådana som på universitetets webbsida stod under ett sådant studiefält som jag hade angett som svarsalternativ. Svaren som jag kombinerade med någon given kategori var ”medicin” som jag kombinerade med hälsovetenskaper, ”pedagogiska vetenskaper” som jag kombinerade med

pedagogik, ”litteraturvetenskap” som jag kombinerade med kultur och/eller språk, ”psykologi” som jag kombinerade med hälsovetenskaper, ”journalistik” som jag kombinerade med kultur och/eller språk och ”datateknik” som jag kombinerade med teknologi och/eller databehandling. Kategorierna för studiefälten hämtade jag från Tammerfors universitets webbsida. Varje nämnd studiefält kan inkludera flera mer specifika studieområden.

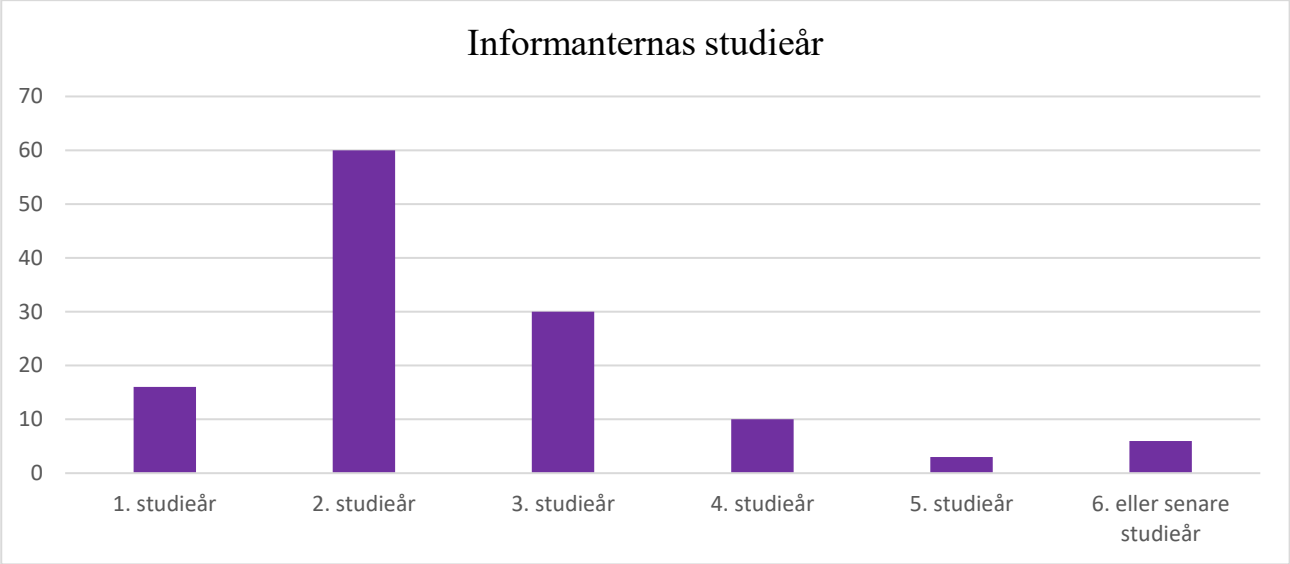

Figur 2. Informanternas studieår. N=125.

Av 125 informanter studerar 16 (13%) för det första studieåret. Det flesta, 60 informanter (48%) studerar för det andra studieåret. 30 informanter (24%) studerar för det tredje studieåret och 10 informanter (8%) för det fjärde studieåret. Bara tre informanter (2%) studerar för det femte studieåret och sex informanter (5%) studerar för det sjätte studieåret eller något senare studieår.

4.4 Forskningsetik

Jag har tillämpat god vetenskaplig praxis i denna undersökning genom att jag har följt GVPs (2023) forskningsetiska anvisningar, som den forskningsetiska delegationen och det finländska vetenskapssamfundet har publicerat. Enligt GVP (2023) innebär god vetenskaplig praxis att följa erkända förfaringssätt och etiska principer inom forskningen för att säkerställa integritet, noggrannhet

och öppenhet av studien. Väsentliga aspekter av god vetenskaplig praxis innehåller till exempel ärlighet, etiskt försvarbara metoder och respekt till andra forskare.

Tillämpandet av god vetenskaplig praxis syns i min undersökning på många olika sätt. Jag har noggrant märkt vilka källor jag har använt och när. Jag har presenterat tidigare forskning på respekterande sätt och ärligt berättat om mitt resultat. Jag har använt anonym enkät för att insamla mitt material, och deltagandet i min studie har varit valfritt för informanterna. Detta har jag berättat till informanterna i texten som inledde enkäten. Jag har formulerat enkäten med tanke på att inte ställa frågor därifrån man kan identifiera informanten. Jag har inte samlat in personliga data som namn, kön, ålder och så vidare, därför att enkäten var anonym och dessutom har jag valt att undersöka studerande som en helhet, och inte jämföra dem gällande till exempel kön och ålder.

Dataskydd har varit en viktig aspekt av forskningsetik i denna undersökning. Svaren som jag fick på enkäten har förvarats i en sådan plats där bara jag har tillgång. Bara jag har sett informanternas originella svar, vilket har varit viktigt gällande informanternas anonymitet därför att i några svar har det kommit upp personligt information om informanter. I undersökningens analysdel där jag har presenterat exempel, har jag skyddat allt information som är personligt till informanter. Informanterna informerades att svara på enkäten är frivilligt och att man kan sluta svara när man vill.

5 RESULTAT

I det här kapitlet analyserar jag enkätsvaren. Jag behandlar svaren enligt vissa teman och behandlar slutna och öppna frågorna tillsammans därför att de anknyter sig med varandra. I behandlingen av varje tema, går jag först igenom kvantitativa data och sedan går jag igenom svaren på öppna frågorna som kompletterar svaren omkring temat.

I enkäten fanns det fem bakgrundsfrågor av vilka de mest viktiga, som gäller informanternas studiefält och studieår, presenterade jag i kapitlet 4.2. Därmed fanns det sex slutna flervalsfrågor och ytterligare fem öppna frågor som var för det mesta anknutna till flervalsfrågorna på det sättet att i öppna frågor försökte jag få fram förklaringar till svaren på flervalsfrågorna.

5.1 Nyttan av att studera svenska på universitet

Studerandes åsikter om nyttan av att studera svenska språket på universitet kartlades genom en sluten fråga i form av en påstående och en öppen fråga. Med den öppna frågan var meningen att informanterna fick beskriva sina åsikter närmare om svenskans nytta som obligatoriskt studieämne vid universitetet.

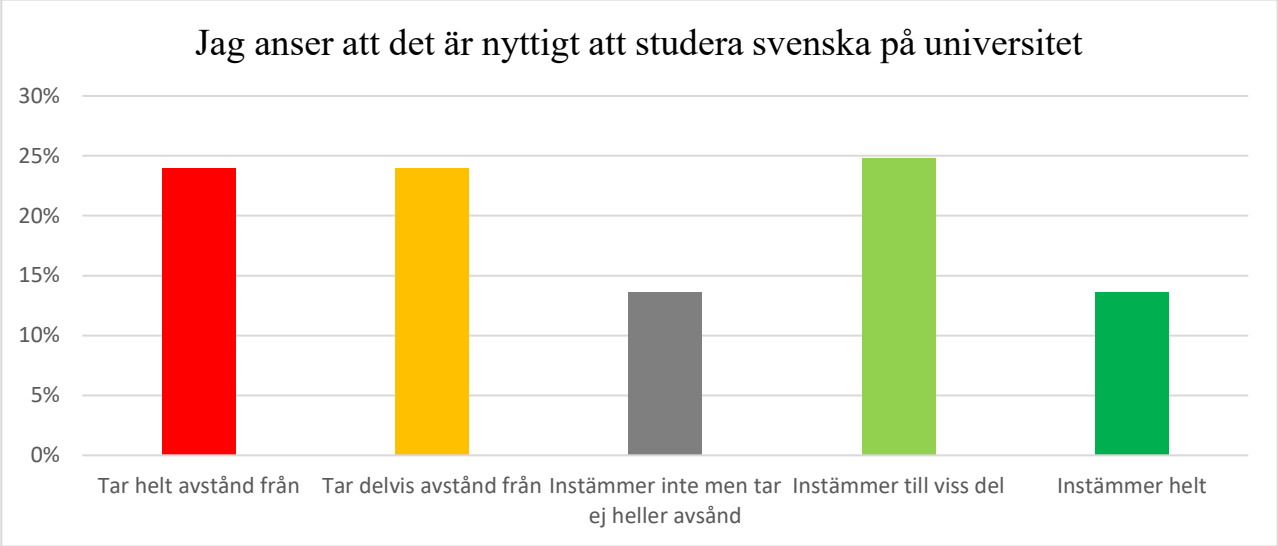

Figur 3. Svar på påstående ett: ”Jag anser att det är nyttigt att studera svenska på universitet”. N=125.

Det första påståendet var ”Jag anser att det är nyttigt att studera svenska på universitet”. 48% av alla informanterna svarade med en mer negativ inställning, det vill säga att de inte anser att det är nyttigt att studera svenska vid universitetet. 39% av informanterna svarade med en mer positiv inställning, det vill säga att de kan anse att det finns någon nytta av att studera svenska språket vid universitetet. 24% av informanterna svarade att de tar helt avstånd från påståendet, 24% tar delvis avstånd från påståendet, 14% svarade att de inte instämmer men tar ej heller avstånd, 25% svarade att de instämmer till viss del och 14% svarade att de instämmer helt. Dessa resultat avviker från tidigare forskning om det samma ämnet. Till exempel Knight (2013) i sin pro gradu avhandling fick fram att studerande vid Tammerfors universitet hade relativ neutral inställning till att studera svenska, medan i den här undersökningen hade de flesta av informanterna en mer negativ inställning till att studera svenska.

Den öppna frågan om svenskstudiernas nytta var ”Vilken nytta ser du av att studera svenska på universitet?”. Meningen men frågan var att kartlägga informanternas åsikter om svenskans nytta på universitet närmare. Frågan liknar den första flervalsfrågans påstående ”jag anser att det är nyttigt att studera svenska på universitet”. På öppna svaren kom det mest upp tre olika teman: arbetslivet, allmänbildning och att det finns ingen nytta.

Förutom svaren om att svenskstudier inte är nyttiga, var svaren om svenskans nytta i arbetslivet klart de mest svarade. Följande exempel (1–3) av olika informanternas svar gäller arbetslivet.

(1) Jag anser att det är mycket mångsidigt nyttigt. - - Naturligtvis, i Tammerfors, där jag bor nu, får man inte mycket möjlighet att använda svenska på fritiden, men i städer där det finns svensktalande befolkning, finns det ännu mer nytta av det. Jag tror att intyget att jag har studerat svenska kommer att vara betydelsefullt för mig när jag tänker på **framtida arbetsliv**. - -.[2]

(2) Svenska **behövs i arbetslivet** inom mitt eget studiefält, så att studera det på universitetet hjälper i arbetslivet. Speciellt att lära mig terminologin inom mitt studiefält är till nytta.[3]

(3) Att kunna svenska öppnar möjligheter **på Finlands arbetsmarknad**, därför att det finns få som kan svenska och efterfrågan av svenskkunniga finns till viss mån. --. Kunskaper i svenska öppnar också dörrar till **arbetsmarknaden i Sverige**. Naturligtvis bör kompetensen vara på en hög nivå, vilket sällan uppnås med bara grundläggande studier. Det finns dock inga nackdelar med att studera svenska.[4]

Att nämna nyttan för arbetslivet betyder att informanterna är medvetna om språkkrav inom sina studiefält. På statliga och kommunala anställningar krävs det fortfarande kunskaper i svenska språket. Inom många fälten kan svenskkunskaper vara en krav för högre positioner (Barner-Rasmussen 2011).

Många av informanterna nämnde att svenskstudier är nyttiga därför att studierna är bra för allmänbildning. Många nämnde också att språkkunskaper i sig är alltid nyttiga. I några svar hade informanten nämnt både allmänbildning och arbetslivet (se exempel 4) eller allmänbildning och någon annan aspekt. Följande exempel (4–6) av informanternas svar gäller allmänbildning som nytta.

(4) Jag anser att lära sig språk (som svenska) överlag är viktigt, det **är bra för ens allmänbildning** och ger hjärnan något att arbeta med. Svenska är Finlands andra officiella språk, så det är bra för dem

---

[2] Näen siitä olevan todella monipuolisesti hyötyä. --. Tietysti Tampereella, missä nyt asun, ei kovasti pääse ruotsin kieltä käyttämään vapaa-ajalla, mutta kaupungeissa, joissa on ruotsinkielistä väestöä, siitä on vielä enemmän hyötyä. Uskon, että todistus siitä, että olen opiskellut ruotsin kieltä, tulee olemaan minulle merkityksellinen tulevaa työelämää ajatellen. --.

[3] Ruotsia tarvitsee oman alani töissä, joten sen opiskelu yliopistossa auttaa työelämässä. Etenkin oman alan sanaston oppiminen on hyödyksi.

[4] Ruotsin kielen osaaminen avaa mahdollisuuksia Suomen työmarkkinoilla, sillä osaajia on vähän ja ruotsin puhujille tietyssä määrin tarvetta. --. Ruotsin kielen osaaminen avaa ovia myöskin Ruotsin työmarkkinoille. Toki osaaminen tulisi olla korkealla tasolla, johon tuskin perusteiden avulla päästään. Haittaa siitä ei kuitenkaan ole.

som arbetar i Finland att åtminstone ha grundläggande kunskaper i svenska, eftersom man ibland kan behöva använda det **i arbetslivet** även lite.[5]

(5) Jag anser **att studier är allmänbildade** och även om jag själv inte skulle behöva det, är det svenska språket en del av Finlands historia och därför betydelsefullt.[6]

(6) Enligt min åsikt, **är språkkunskaper allmänbildande**, men utöver det ger det mig möjligheter att avancera inom mitt fält och möjliggör anställning till exempel i Sverige.[7]

Nämnande av allmänbildning som nytta i språkstudier vid universitet tyder på inre motivation för studeranden. En studerande som har inre motivation är intresserad av ämnet som hen studerar och anser att inlärningsuppgiften i sig är tillfredsställande och givande (Kettunen 2004:28). Studerande som anser att svenskstudier är nyttiga för allmänbildning kan betyda att de anser att inlärningen i sig är givande för sig själva.

Det mest svarade aspekten då frågan var om nyttan av att studera svenska på universitetet var att det finns ingen nytta. Förklaringar till det var till exempel att man inte behöver det eller att studier i något annat språk skulle vara nyttigare (se exempel 7). Engelska nämndes också två gånger (se exemplen 8 & 9) då informanterna ansåg att det klarar sig med engelska. Följande exempel (7–10) visar svar som handlar om att det finns ingen nytta av att studera just svenska språket vid universitetet.

(7) Tyska eller **något annat språk** skulle vara mer nyttigt.[8]

(8) Inte särskilt mycket, eftersom **man klarar sig med engelska** också.[9]

(9) Jag anser ingen nytta. Jag kommer aldrig att lära mig svenska på det sättet som skulle möjliggöra flytande kommunikation. Jag är född och uppvuxen i en sådan område [platsens namn och

---

[5] Pidän kielten opiskelua (kuten ruotsin) ylipäätään tärkeänä, siinä yleissivistää itseään ja saa aivoille puuhaa. Ruotsi on Suomen toinen virallinen kieli, joten Suomessa työskentelevien on hyvä osata edes ruotsin alkeet, sillä työelämässä saattaa joutua käyttämään sitä edes vähän.

[6] Pidän opiskelua yleissivistävänä ja vaikka en sitä itse tarvitsisikaan, ruotsi kieli on osa Suomen historiaa ja siksikin merkityksellinen.

[7] Kieliosaaminen on mielestäni yleissivistävää, mutta tämän lisäksi se tarjoaa minulle alallani mahdollisuuksia edetä ja mahdollistaa työllistymisen esimerkiksi Ruotsiin.

[8] Saksa tai muu olisi hyödyllisempää.

[9] En juurikaan mitään, koska englannillakin pärjätään.

informantens ålder tagits bort för anonymiteten] där jag aldrig ens har hört svenska. - -. **Engelska till exempel** är förmodligen en enklare och smidigare metod för båda parterna att kommunicera i serviceuppgifter.[10]

(10) **Inte alls någonting**. Språkkunskapen utvecklades knappast alls på svenskkursen [*Svenska för arbetslivet*], det ökade bara ångesten. Den lilla kompetensen som jag har försvinner på ett par år när jag inte använder svenska någonstans.[11]

Informanternas uppfattningar om att engelska och andra språk är viktigare eller nyttigare än svenska visar att informanterna uppskattar studierna i andra språk mer än i svenska eller att de behärskar engelskan bättre på det sättet att kommunikation på engelska skulle vara enklare för dem. Det kan också betyda att de inte anser att de kommer att dra någon nytta av studierna i svenska språket i framtiden. Att studera svenska i så fall kan ha för hög ”pris”, det vill säga det tar tid från något annat mer intressant (Eccles 2004) (se kap. 3.).

5.2 Motivation att studera svenska

Studerandes motivation att studera svenska språket på universitet kartlades genom en sluten fråga i form av en påstående och en öppen fråga. Med påståendet gällande motivation kartlades studerandes motivation att studera svenska och med den öppna frågan kartlades att vilka faktorer påverkar eller har påverkat motivationen.

[10] En näe mitään hyötyä. En tule koskaan oppimaan kieltä sillä tavalla, että voisin kommunikoida sujuvasti. Olen syntynyt ja asunut [[sellaisella alueella], paikan nimi ja informantin ikä otettu pois anonymiteetin vuoksi], jossa en ole koskaan päässyt edes kuulemaan ruotsin kieltä. --. Englannin kieli esimerkiksi palvelutilanteissa on luultavasti molemmille osapuolille helpompi ja sujuvampi tapa asioida.

[11] En yhtään mitään. Kielitaito ei juurikaan kehittynyt virkamiesruotsissa, lisäsi vain paljon ahdistusta. Se pienikin osaaminen katoaa parissa vuodessa, kun en käytä ruotsinkieltä missään.

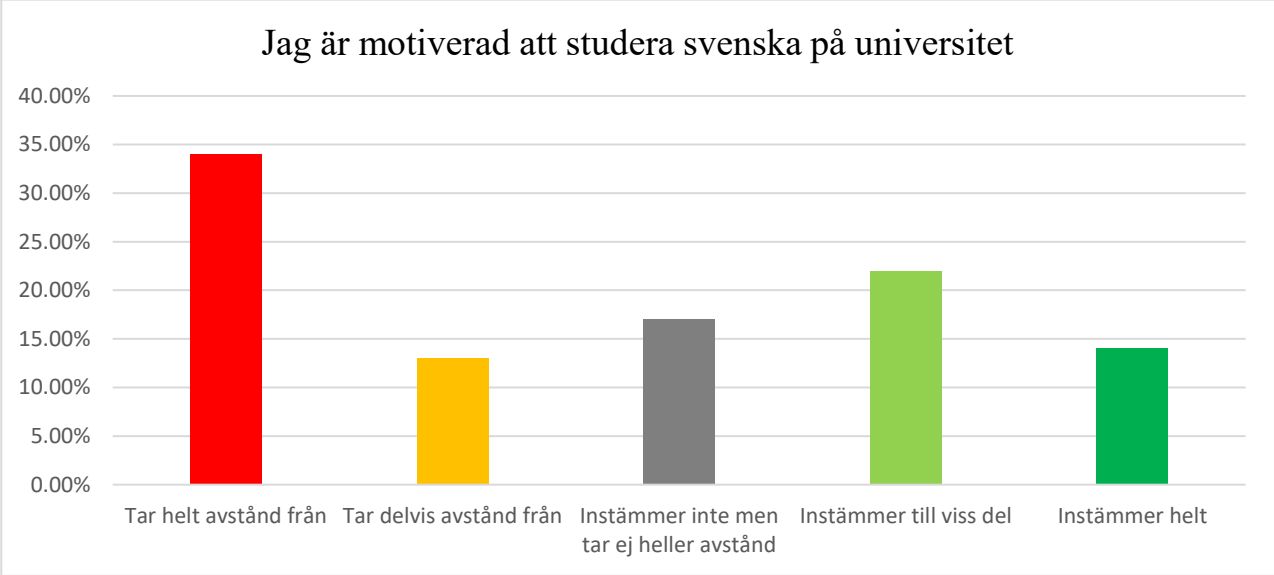

Figur 4. Svar på påstående två: ”Jag är motiverad att studera svenska på universitet”. N=125.

Det andra påståendet var ”Jag är motiverad att studera svenska på universitet”. 47% av alla informanterna svarade med en mer negativ inställning, det vill säga att de inte är motiverade att studera svenska. 36% av informanterna svarade med en mer positiv inställning, det vill säga de är motiverade att studera svenska. 34% av informanterna svarade att de tar helt avstånd från påståendet. 13% tar delvis avstånd från påståenden, 17% svarade att de inte instämmer men de tar ej heller avstånd från, 22% svarade att de instämmer till viss del och 14% svarade att de instämmer helt.

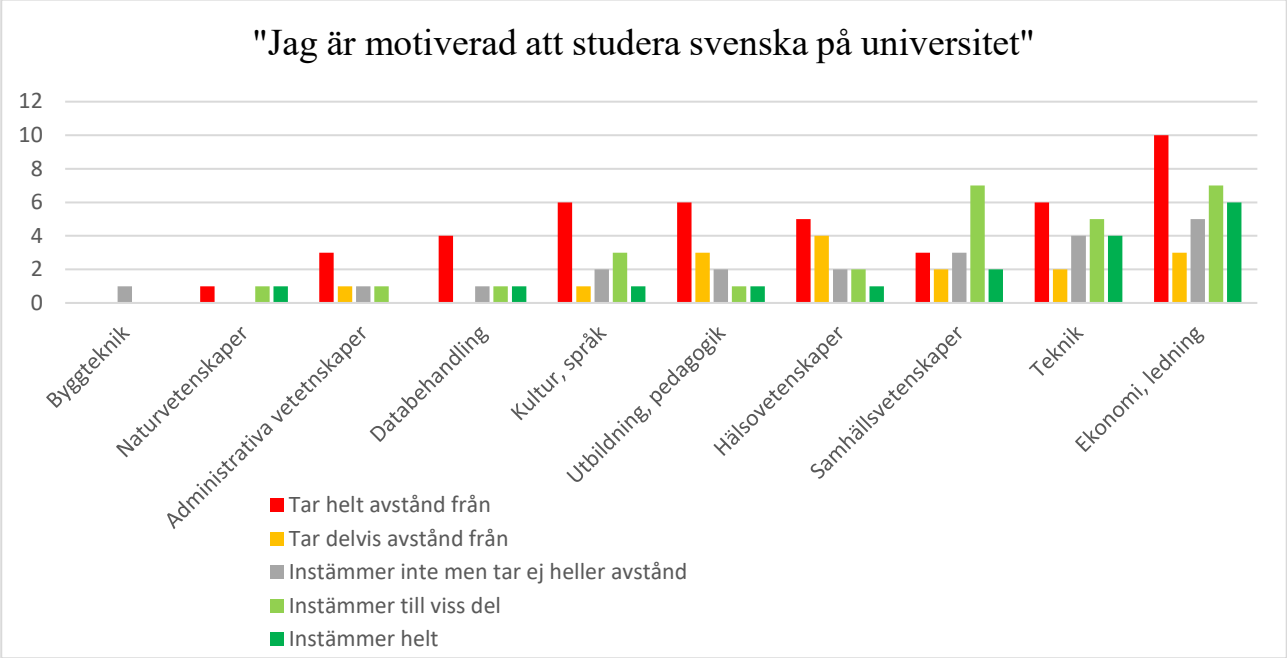

Figur 5. Svar på påstående två inom olika studiefält. Figuren visar hur många personer från de olika studiefälten har svarat med varje alternativ. N=125.

De mest väsentliga skillnader med motivation inom olika studiefält var att studerande inom samhällsvetenskaper var de enda som hade svarat på påståendet mest med alternativet ”instämmer till viss del”, det vill säga att de är motiverade att studera svenska till viss del. Alternativ ”tar helt avstånd från” och ”instämmer inte men tar ej heller avstånd” var de nästa populäraste. Studerande inom naturvetenskaper hade svarat lika mycket till alternativen ”tar helt avstånd från”, ”instämmer till viss del” och ”instämmer helt”. Inom alla andra studiefält var alternativet ”tar helt avstånd från” det mest svarade, det vill säga att de inte är motiverade att studera svenska. Inom inget studiefält var alternativet ”instämmer helt” det mest svarade.

Den öppna frågan om motivationsfaktorer var ”vilka faktorer påverkar eller har påverkat din motivation att studera svenska språket”. Meningen med frågan är att kartlägga vilka faktorer som påverkar informanternas motivation nu på universitetet eller vilka faktorer som har påverkat i deras tidigare studier. I svaren kom det flest upp fyra olika teman: eget intresse, arbetslivet, tvång samt attityd.

Informanternas eget intresse som motivationsfaktor att studera svenska kom upp några gånger i svaren. Följande exempel (11–12) visar informanternas svar som gäller eget intresse mot språket.

(11) Min egen motivation att studera svenska påverkas främst av **mitt personilgt intresse** för det. Att studera svenska har aldrig varit för svårt för mig och därför har motivationen hållit sig kvar. --.[12]

(12) **Jag är överlag mycket intresserad** av språk och språkstruktuer och jag kan förutom mitt modersmål finska sex andra språk. Under grundskolan och gymnasiet studerade jag svenska språkets grammatik så väl att jag vet att jag kan bilda vilka meningar som helst med hjälp av dem, om jag bara har tillräckligt stort ordförråd. **Detta är den största motivationsfaktorn** i mina nuvarande studier av svenska.[13]

Eget intresse som motivationsfaktor tyder på informantens inre motivation, det vill säga de anser svenskstudierna att vara nyttiga i sig. Intern motivation beskriver motivation där inlärning i sig själv, utan yttre kontroll eller belöningar, är motiverande (Byman 2005, se kap. 3.1).

Arbetslivet nämndes många gånger i svaren gällande motivationsfaktorer. Arbetslivet blev nämnt i båda positiva (se exempel 14 & 15) och negativa (se exempel 13 & 16) sammanhang. På några svaren motivation beskrivs att vara låg därför att svenska språket inte behövs arbetslivet och på några svaren informanterna beskriver att de är motiverade att studera språket därför att det behövs i arbetslivet. Följande exempel (13–16) presenterar informanternas upplevelser om arbetslivet som motivationsfaktor.

(13) Min motivation är låg eftersom jag **inte behöver svenska i mitt arbetsliv** eller annars i mitt dagliga liv. Om jag behöver prata svenska kan jag lika gärna använda engelska, vilket är betydligt smidigare.[14]

---

[12] Omaan motivaatiooni opiskella ruotsia vaikuttaa erityisesti oma henkilökohtainen kiinnostukseni sitä kohtaan. Ruotsin opiskelu ei ole ikinä ollut minulle liian vaikeaa, joten motivaatio on säilynyt. --.

[13] Olen ylipäänsä hyvin kiinnostunut kielistä ja kieliopeista, ja osaankin äidinkieleni suomen lisäksi kuutta muuta kieltä. Olen peruskoulun ja lukion aikana opiskellut ruotsin kielen kieliopit niin hyvin, että tiedän, että pystyn niiden avulla muodostamaan minkälaisia lauseita tahansa, jos minulla vain on tarpeeksi sanavarastoa. Tämä on suurin motivaattorini tämänhetkisissä ruotisin opinnoissani.

[14] Motivaationi on huono, koska en tarvitse ruotsia työelämässäni tai muutoinkaan päivittäisessä elämässäni. Mikäli tarvitsisi puhua ruotsia, voin yhtähyvin käyttää englantia joka on huomattavasti sujuvampaa.

(14) Jag upplever att det skulle vara **till nytta i mitt arbetsliv** eller annars i livet. Min grundnivå är helt okej, vilket innebär att jag inte behöver kämpa mycket med svenska på universitetet.[15]

(15) Jag är inte särskilt motiverad att lära mig svenska eftersom min språknivå är ganska svag. Trots det försöker jag lära mig åtminstone grunderna i språket eftersom, som jag tidigare nämnde, **det är viktigt att kunna** det andra inhemska språket **inom mitt yrkesfält**.[16]

(16) **Att det inte talas mycket svenska inom mitt yrkesfält** och att engelska fungerar bra har minskat min motivation. Dessutom anser jag inte att svenska språkets internationella ställning är värd den stora ansträngningen att lära sig det. --.[17]

Svenskans nytta eller onytta i arbetslivet tyder på intern motivation eller till brist på den. Inre motivation kommer från individen själv, och studeranden är medveten om betydelsen av studierna, till exempel för arbetslivet (Mustila 1990:40, se kap. 3.2). Om man vet eller tror att man inte kommer att behöva svenska i framtiden, kan det vara svårt att hitta motivation för studierna i språket.

Några informanter konstaterade att tvånget att studera svenska är en faktor som påverkar motivationen negativt (se exempel 17). Samtidigt beskrev några informanter att tvånget faktiskt är en bra motivationsfaktor, det vill säga motiverar dem att studera språket (se exempel 18 & 19). Följande exempel (17–19) visar informanternas svar om tvånget som motivationsfaktor på både positivt och negativt sett.

(17) Att svenska är **obligatoriskt** påverkar min motivation negativt när det gäller att studera språket.[18]

(18) **Tvång** är verkligen en bra motivationsfaktor för mig.[19]

(19) **Tvång**. När det är **obligatoriskt** att genomföra en kurs i svenska språket, så finns det definitivt motivation att klara av kursen.[20]

---

[15] Koen siitä olevan hyötyä työelämässä, tai elämässä muuten. Pohjatasoni on ok, jolloin yliopistossa ei tarvitse rehkiä todella paljon ruotsin kanssa.

[16] En ole erityisen motivoitunut ruotsin kielen opiskelussa, sillä olen taitotasoltani siinä aika heikko. --. Yritän kuitenkin oppia kielestä edes perusteet, sillä kuten aiemmin totesin, alallani toisen kotimaisen kielen osaaminen on tärkeää

[17] Se ettei alallani paljon ruotsia puhuta ja että englannilla pärjää on heikentänyt motivaatiota. Lisäksi ruotsin kielen kansainvälinen asema ei mielestäni ole ison opiskeluvaivan arvoinen. --.

[18] Ruotsin kielen pakollisuus vaikuttaa negatiivisesti motivaatiooni opiskella sitä.

[19] Pakko on itselle oikein mainio motivaattori.

[20] Pakko. Kun on pakko suorittaa ruotsin kurssi, niin kyllä sitä motivaatiota löytyy sen kurssin suoritukseen.

Tvånget som en motivationsfaktor, i det goda och det fula, tyder på yttre motivation. Tvång att studera svenska i Finland kommer från lagen (Språklag 423/2003). Detta betyder att motivationen inte kommer från individen själv och motivation som kommen inte från individen själv beaktas som yttre motivation (Ruohotie 1998:37–38).

Den sista faktorn som nämndes många gånger är attityd. Begreppet motivation har ibland setts som synonym till begreppet attityd, även om det finns skillnader mellan attityd och motivation. Attityden är relativt bestående, internaliserad och långsamt föränderlig reaktionsberedskap. Motivation i sin tur är ganska kortvarig och är oftast kopplad till endast en situation åt gången. (Ruohotie 1998:41.) Följande exempel (20–22) visar informanternas svar om attityd som negativ motivationsfaktor.

(20) En stark **negativ attityd**.[21]

(21) Vännernas och den allmänna **attityden har påverkat negativt**, liksom språkets obligatoriska karaktär och dess brist på praktisk nytta i vardagen.[22]

(22) **Den allmänna attityden påverkar mycket**. Även det att studierna i svenska har varit mycket oregelbundna på alla skolnivåer, så det man har lärt sig har redan glömts bort när man börjar studera språket igen.[23]

I det här fallet, har informanternas eller deras närmastes attityder påverkat informanternas nutida motivation. Attityder har bildats under en lång tid och negativ attityd kan bero av varierande aspekter. Vissa i Finland kan ha en negativ attityd mot svenska språket till exempel därför att språket är ett obligatoriskt ämne i finska skolor.

[21] Voimakas asennevamma.

[22] Kavereiden asenne ja yleinen asenne on vaikuttanut negatiivisesti, samoin kuin kielen pakollisuus ja kielen hyödyttömyys arjessa.

[23] Yleinen asenne vaikuttaa paljon. Myös se, että ruotsin kielen opiskelu on ollut hyvin epäsäännöllistä aina kaikilla kouluasteilla, joten opittu on unohdettu jo siihen mennessä kun kieltä seuraavan kerran opiskelee.

5.2.1 Motivation i tidigare studier

Informanternas motivation att studera svenska i tidigare studier, till exempel i gymnasiet eller i grundskolan kartlades också i enkäten med en öppna fråga. Den öppna frågan var: ”Har du varit motiverad att studera svenska i tidigare studier?”. Meningen med denna fråga var att få fram om informanternas motivation att studera svenska har ändrats jämfört med nutida studier och tidigare studier.

I svaren kom det fram att det finns studerande som har tidigare haft stark motivation med den har blivit svagare på universitetet (se exempel 23), detta förklarades med till exempel att studierna i svenska har blivit mer som en börda (exempel 24). Det kom också fram att det finns ändå också sådana studerande som har tidigare haft lägre motivation men har blivit mer motiverade att studera språket på universitetet (se exemplen 25 och 26).

(23) Ja, **i gymnasiet var jag betydligt mer motiverad än nu**, även om svenska inte var ett av mina favoritämnen då heller.[24]

(24) Jag har studerat svenska sedan lågstadiet och **motivationen har varit hög ändå upp till gymnasiet**, då studerandet av svenska har blivit mer som en börda än ett roligt ämne.[25]

(25) **Mindre än på universitetet**.[26]

(26) På det sättet, ja, att jag alltid har tyckt om att studera språk, men på högstadiet och gymnasiet studerade jag ändå bara obligatoriska kurser**. Först på universitetet har jag studerat någorlunda målinriktad.**[27]

---

[24] Kyllä, lukiossa olin huomattavasti motivoituneempi kuin nyt, vaikkei ruotsi silloinkaan lempiaineisiini kuulunut.

[25] Olen opiskellut ruotsia ala-asteelta lähtien, motivaatio on pysynyt korkeana lukio ikään asti, jolloin ruotsin opiskelusta on tullut enemmän rasite kuin kiva aine.

[26] Vähemmän kuin yliopistossa.

[27] Siinä mielessä kyllä, että olen aina pitänyt kielten opiskelusta, mutta yläasteella ja lukiossa opiskelin kuitenkin vain pakolliset kurssit. Vasta yliopistossa olen jokseenkin tavoitteellisesti opiskellut.

Att svenskstudier känns mer som en börda eller att motivationen har bara blivit svagare kan syfta till Eccles (2004) förväntansvärdesteorin, det vill säga att i det här fallet har svenskans ”pris” blivit för hög och snarare väcker mer negativa känslor.

5.3 Att behöva svenska i framtiden

Svenska språkets ställning i informanternas framtid kartlades genom en flervalsfråga i form av ett påstående. Frågans mening var att kartlägga om informanter anser att de kommer att behöva svenska i sina framtid. Svaren presenteras i form av ett figur, där det finns alla informanternas svar. Ingen indelning mellan olika studiefält gjordes med denna fråga därför att meningen var att kartlägga informanternas åsikter som helhet. Skillnader mellan olika studiefält var inte nödvändiga att behandla gällande frågan.

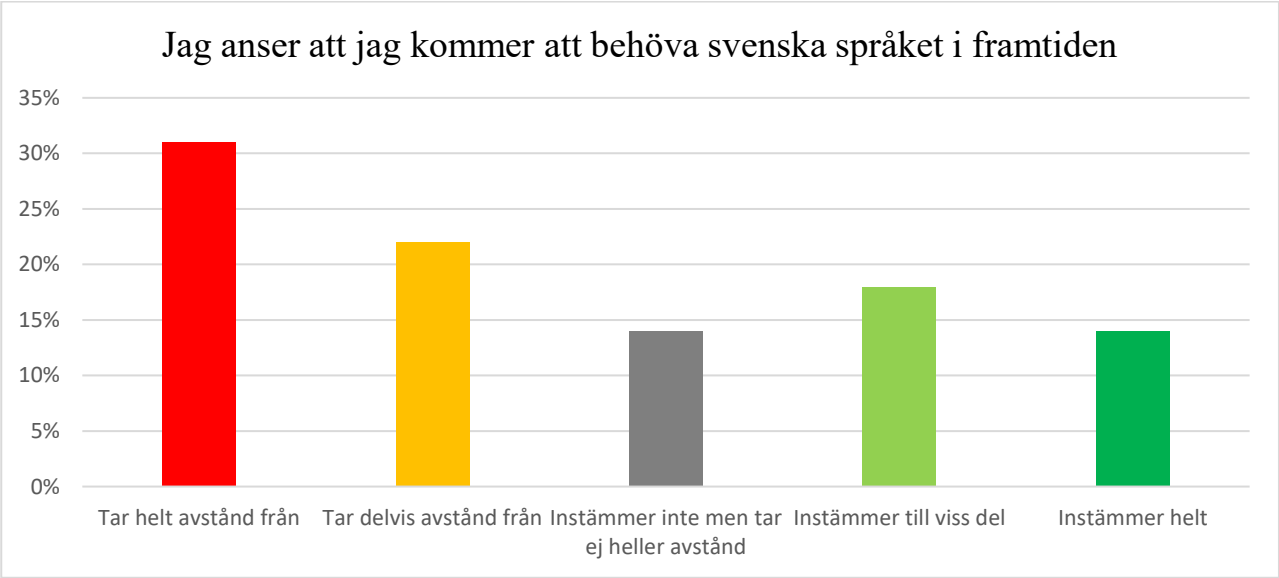

Figur 6. Svar på påstående tre: ”Jag anser att jag kommer att behöva svenska språket i framtiden”. N=125.

Det tredje påståendet var ”Jag anser att jag kommer att behöva svenska språket i framtiden”. 53% av alla informanterna hade en mer negativ inställning till att behöva svenska i framtiden, det vill säga att de inte anser att de kommer att behöva svenska i framtiden medan bara 32% av informanterna hade mer positiv inställning till att behöva svenska i framtiden, det vill säga att de anser att de kommer att behöva svenska i framtiden. 31% av informanterna svarade att de tar helt avstånd från påståendet.

22% av informanterna svarade att de tar delvis avstånd från påståendet. 14% svarade att de inte instämmer men de tar ej heller avstånd. 18% svarade att de instämmer till viss del och 14% svarade att de instämmer helt.

5.4 Svenskkunskaper i arbetssökning, arbetslivet och studiefältet

Informanternas åsikter om svenskkunskapernas nytta i arbetslivet, jobbsökandet och sina studiefält kartlades i enkäten genom flervalsfrågor i form av påståenden och med öppna frågor. I detta kapitel analyserar jag svar gällande nyttan av svenskkunskaper inom olika studiefält. Därefter går jag igenom svar gällande svenskkunskapernas nytta i jobbsökandet och sedan svenskkunskapernas nytta i arbetslivet. Svaren presenteras med hjälp av figurer och exempel.

5.4.1 Informanternas åsikter om svenskkunskapernas nytta inom sina studiefält

Informanternas åsikter om svenskkunskapernas nytta inom sina studiefält kartlades med hjälp av en flervalsfråga i form av ett påstående och med en öppna fråga där informanterna fick beskriva närmare hur svenska kan vara nyttigt för dem inom sina studiefält.

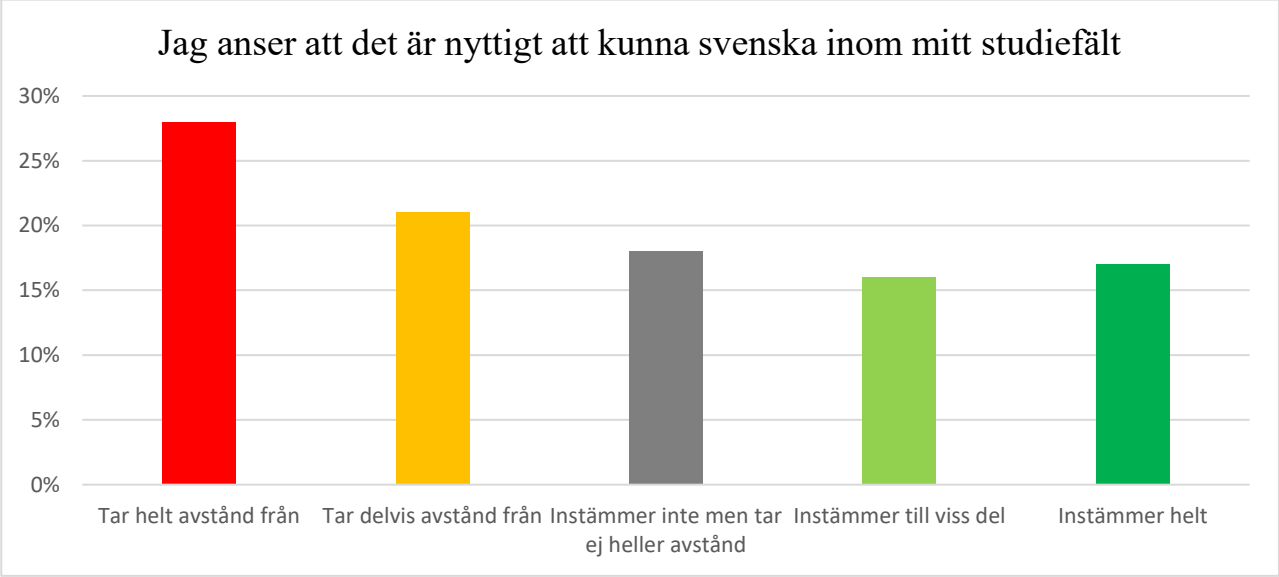

Figur 7. Svar på påstående fyra: ”Jag anser att det är nyttigt att kunna svenska inom mitt studiefält”. N=125.

Det fjärde påståendet var ”Jag anser att det är nyttigt att kunna svenska inom mitt studiefält”. 49% av alla informanterna svarade med en mer negativ inställning till att det är nyttigt att kunna svenska inom sina studiefält, det vill säga de inte anser att det är viktigt att kunna svenska inom sina studiefält. 33% informanter svarade med en mer positiv inställning, det vill säga att de anser att svenskkunskaper är viktiga inom sina studiefält. Av alla informanterna svarade 28% att de tar helt avstånd från påståendet. 21% av informanterna svarade att de tar delvis avstånd från påståendet. Även 18% av informanterna svarade att de inte instämmer men de tar ej heller avstånd, detta är högst procent av svar på alternativet i fråga, vilket visar att många informanter är osäkra av svenskans betydelse inom sina studiefält. 16 % av informanterna svarade att de instämmer till viss del och 17% svarade att de instämmer helt.

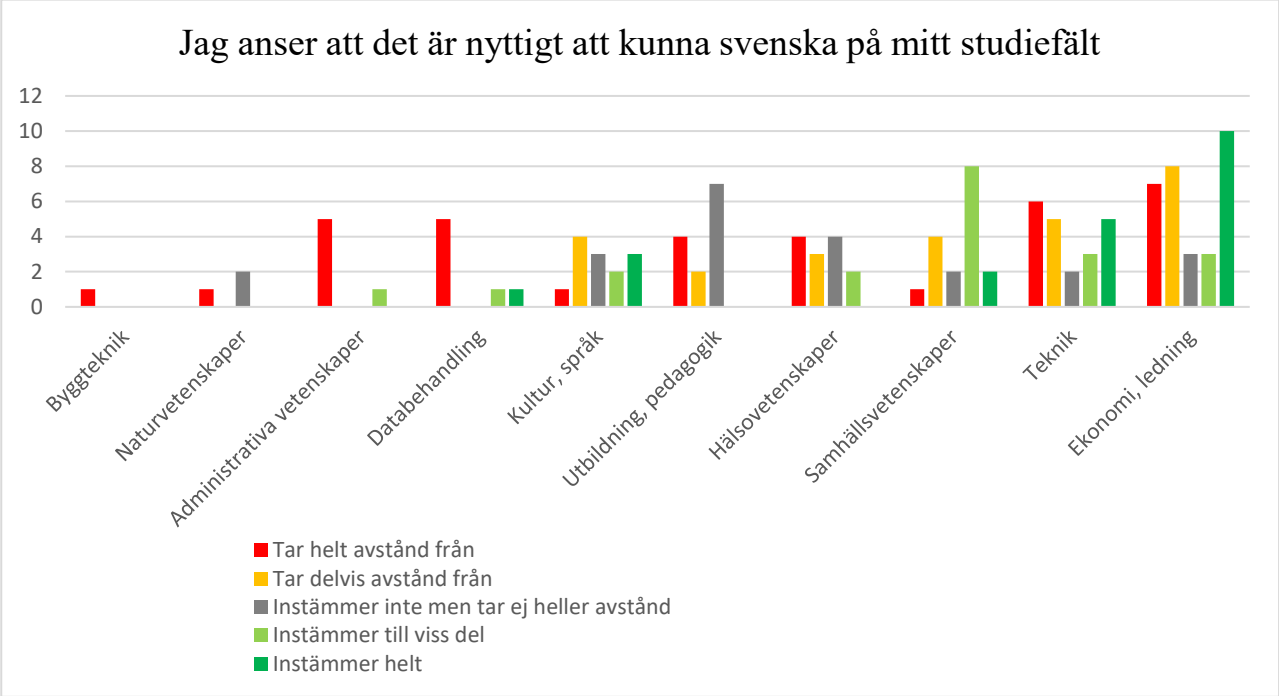

Figur 8. Svar på påstående fyra inom olika studiefält. Figuren visar hur många personer från de olika studiefälten har svarat med varje alternativ. N=125.

Inom fyra studiefält: byggteknik, administrativa vetenskaper, databehandling och teknik, har studerande svarat mest på alternativet ”tar helt avstånd från”, det vill säga de inte anser att det är nyttigt att kunna svenska inom sina studiefält. Inom studiefältet hälsovetenskaper har lika många studerande svarat på ”tar helt avstånd” och ”instämmer inte men tar ej heller avstånd”. Inom två studiefält: utbildning/pedagogik och naturvetenskaper var alternativet ”instämmer inte men tar ej heller avstånd” det mest svarat, det vill säga de inte är säkra på svenskans nytta inom sina studiefält. Inom två studiefält var de mest populäraste svar lite mer positiva: samhällsvetenskaper och ekonomi/ledning. Studerade inom samhällsvetenskaper hade svarat mest på alternativet ”instämmer till viss del” och studerande inom ekonomi/ledning hade svarat mest på alternativet ”instämmer helt”.

Informanternas åsikter om nyttan av kunskaper i svenska språket kartlades också med en öppna fråga. Frågan var ”På vilket sett kan kunskaper i svenska språket vara nyttiga inom ditt studiefält”. I svaren kom det upp mest tre aspekter: kommunikationssituationer, fältets krav för svenskkunskaper och att det finns ingen nytta av svenskkunskaper.

Många informanter ansåg att svenskkunskaper inom sina studiefält kan vara nyttiga i olika kommunikationssituationer, till exempel med kunder, samarbetspartner och kollegor. Följande exempel (27–28) visar informanternas åsikter om svenskkunskapernas nytta i kommunikationssituationer.

(27) **Kommunikationen** mellan svenskspråkiga kollegor, kunder och samarbetspartner skulle vara smidigare om det fanns bättre kunskaper i svenska inom fältet. --.[28]

(28) Det är möjligt att **kommunicera** med svenska samarbetspartner eller kunder på deras modersmål.[29]

Viljan att använda det lärde språket i verkliga situationer med andra människor, det vill säga till exempel i olika kommunikationssituationer, tyder på informanternas inre motivation och visar att informanterna är medvetna om betydelsen av studierna (Mustila 1990).

Fältets krav för svenskkunskaper nämndes också flera gånger. Följande exempel (29–30) visar informanternas åsikter om svenskkunskapernas nytta på grund av att det finns krav för det.

(29) På statliga/kommunala arbetsplatser kan det **krävas en viss nivå av svenska** samt förekomsten av svenskspråkiga kunder (människor och svenskspråkiga kundorganisationer etc.).[30]

(30) Inom samhällssektorn **måste det vara möjligt att arbeta på de båda officiella språken** [finska och svenska].[31]

Det syns att informanterna är medvetna om kraven för kunskaper i svenska språket inom sina fält i arbetslivet. Detta tyder på informanternas inre motivation och instrumentell information. Att vara medveten om att språket behövs i arbetslivet och motivationen som förekommer från detta kommer från individen själv, därför att hen vet att det kommer att vara till nytta för sig själv. Enligt Mustila

---

[28] Ruotsinkielisten kollegoiden, asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden välinen kommunikointi olisi sujuvampaa, mikäli alalla osattaisiin paremmin ruotsia.

[29] Voi kommunikoida ruotsalaisten yhteistyökumppaneiden tai asiakkaiden kanssa heidän äidinkielellään.

[30] Valtiolla/kunnalla voi olla vaatimuksena tietty ruotsin taso ja ruotsinkielisiä asiakkaita (ihmisiä ja asiakasorganisaatioita yms.)

[31] Yhteiskunnallisilla aloilla täytyy voida tehdä töitä molemmilla virallisilla kielillä.

(1990) baserar den instrumentella motivationen på nyttoaspekter. När det gäller svenska i Finland kan grunderna för den instrumentella motivationen vara till exempel arbetslivet, så som i det här fallet.

Svaren på frågan var mest positiva, det vill säga informanterna kom upp med någon sätt hur svenskkunskaper kan vara till nytta inom sina studiefält. Ändå nämndes några gånger, att det finns ingen nytta av kunskaper i svenska språket inom informanternas studiefält (exempel 31–32).

(31) Jag kommer inte på något, **allt fungerar på engelska**.[32]

(32) **Jag tror inte att jag behöver svenska** inom mitt fält.[33]

Förklaringar för detta var till exempel att engelskan ett är viktigare språk inom fältet (se exempel 31) och att svenskkunskaper bara behövs inte inom fältet (se exempel 32), detta visar att informanterna anser att de inte behöver svenska, vilket kan betyda att informanterna ser inget värde med att studera språket och därför har lägre motivation att göra så.

5.4.2 Svenskkunskapernas nytta i arbetssökningen

Informanternas åsikter om nyttan av svenskkunskaper när de söker arbete kartlades med hjälp av en flervalsfråga i form av ett påstående och med en öppna fråga, där informanterna fick beskriva närmare sina tankar om varför de anser att svenskkunskaper är eller inte är nyttiga när de söker arbete.

[32] En keksi mitään, kaikki toimii englanniksi.

[33] En usko, että alallani tarvitsee ruotsia.

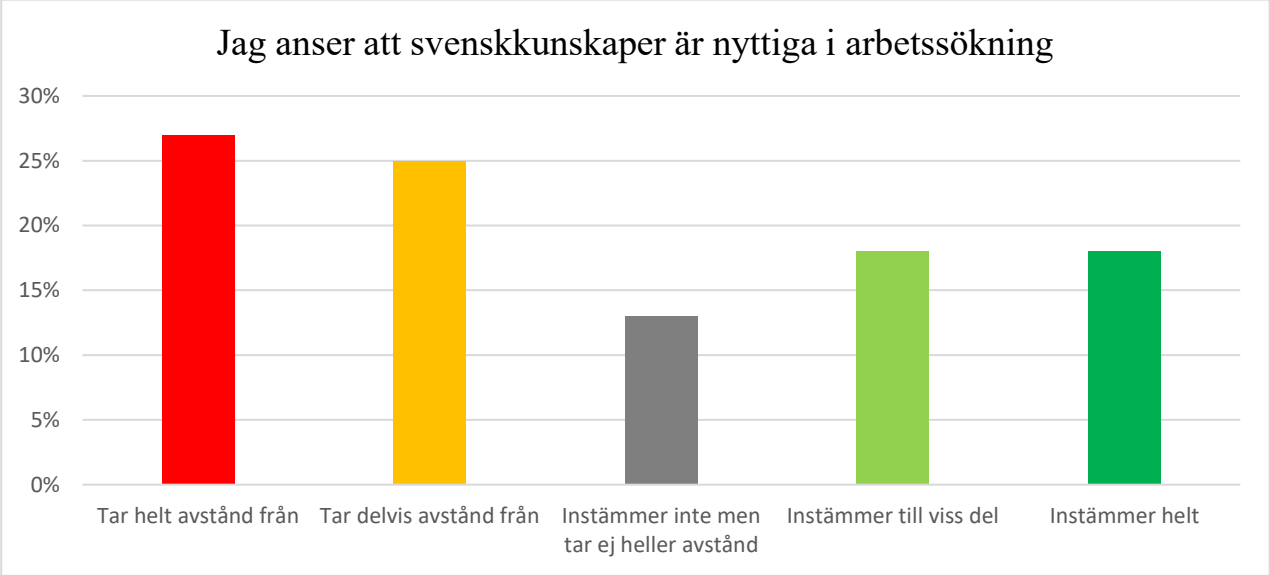

Figur 9. Svar på påstående fem: ”Jag anser att svenskkunskaper är nyttiga i arbetssökning”. N=125.

Det femte påståendet var ”jag anser att mina svenskkunskaper är nyttiga i arbetssökning”. 52% av informanterna med en mer negativ inställning, det vill säga att de inte anser att svenskkunskaper är viktiga i arbetssökning. 36% av informanterna svarade med en mer positiv inställning, det vill säga att de anser att svenskkunskaper är viktiga i arbetssökning. Av alla informanterna svarade 27% att de tar helt avstånd från påståendet. 25% av informanterna svarade att de tar delvis avstånd från påståendet. 13% av informanterna svarade att de inte instämmer men de tar ej heller avstånd. 18% av informanterna svarade att de instämmer till viss del och 18% svarade att de instämmer helt. Detta påstående fick fler svar på alternativet ”instämmer helt” än något annat påstående.

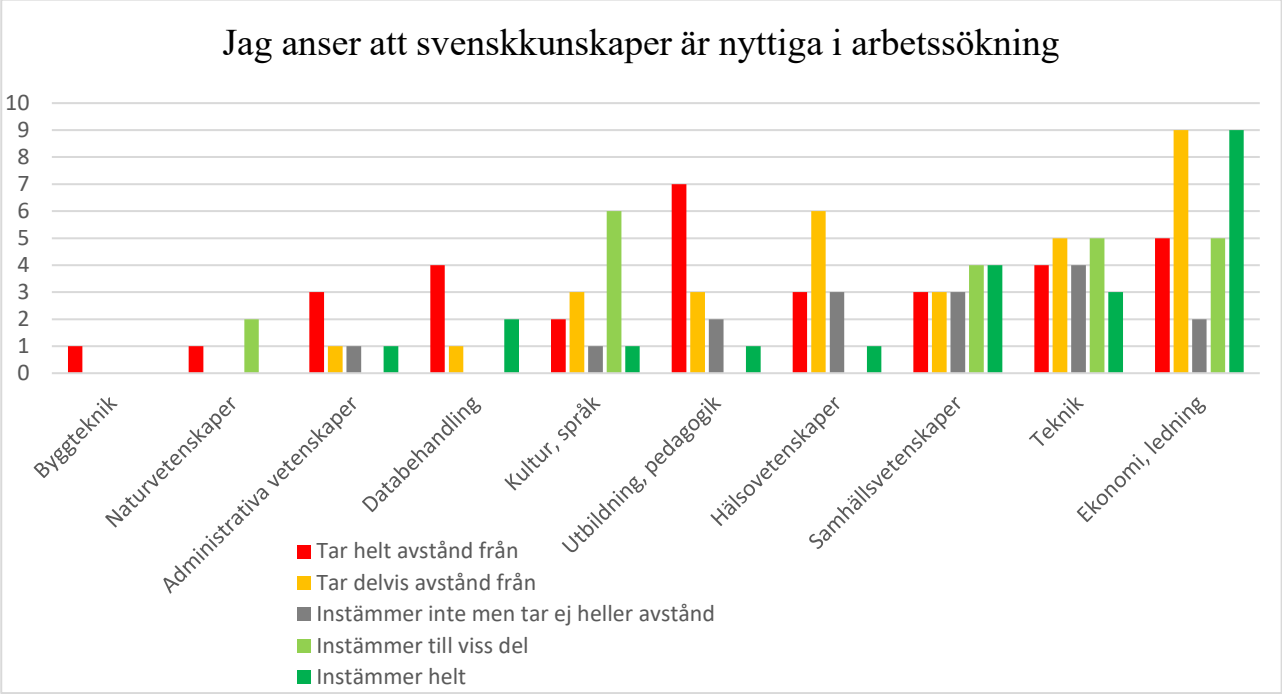

Figur 10. Svar på påstående fem inom olika studiefält. Figuren visar hur många personer från de olika studiefälten har svarat med varje alternativ. N=125.

Inom fyra studiefält: byggteknik, administrativa vetenskaper, databehandling och utbildning/pedagogik, var alternativet ”tar helt avstånd från” det mest svarade, det vill säga de inte anser att kunskaper i svenska är nyttiga i arbetssökning. Inom studiefältet hälsovetenskaper var alternativet ”tar delvis avstånd från” det mest svarade och alternativet ”tar helt avstånd från” det näst svarade, det vill säga deras tankar om svenskans nytta i arbetssökandet är mer negativa. Inom studiefälten naturvetenskaper och kultur/språk var alternativet ”instämmer till viss det” det mest svarade, vilket visar att deras perspektiv är mer positiv än inom de ovannämnda studiefälten.

Inom studiefältet teknik har alternativen ”instämmer till viss del” och ”tar delvis avstånd från” fått lika många svar, vilket kan visa att studerande är osäkra på svenskkunskapers nytta i sina arbetssökande. Informanterna inom studiefältet ekonomi/ledning har svarat på påståendet mest med alternativen ”instämmer helt” och ”tar delvis avstånd från”. Detta visar också osäkerhet om svenskkunskapernas nytta i arbetssökandet. Endast inom ett studiefält: samhällsvetenskaper, hade de två mer positiva alternativen fått flest svar.

Svenskkunskapernas nytta i arbetssökning kartlades också med en öppna fråga i enkäten. Frågan var ”På vilka sätt kan kunskaper i svenska vara till nytta för dig i arbetssökning?”. I svaren på den öppna

frågan om svenskkunskapernas nytta i arbetssökning kom det mest upp tre aspekter: att svenskkunskaper uppskattas av arbetsgivare i arbetssökning, att svenskkunskaper är ett tvång inom många fälten och att det finns ingen nytta av svenskkunskaper i arbetssökning.

Informanternas åsikter om svenskkunskapernas nytta i arbetssökning motiverades med mera att arbetsgivare uppskattar kunskaper i svenska vid sidan av alla andra språk i arbetssökningssituationer (se exempel 33–34).

(33) Att kunna svenska är nyttigt redan för att det är Finlands andra officiella språk. Dessutom **uppskattas språkkunskaper** generellt sett i arbetssökning.[34]

(34) **Språkkunskaper uppskattas** och det kan vara avgörande när en arbetstagare väljs.[35]

Svaren visar att informanterna är medvetna om svenskans betydande roll i det finska arbetslivet. Några informanter även anser att kunna svenska är en fördel när arbetstagare väljs (exempel 34), vilket tyder på jagorienterad motivation inom Dwecks (2006) målorienteringsmotivationsteorin och på instrumentell motivation (t.ex. Mustila 1990). En jagorienterad elev vill visa att de är bättre än andra elever i en uppgift, i det här fallet informanterna kan visa i arbetssökning att de har någon förmåga som andra inte särskilt har (Dweck 2006).

Många informanter nämnde också att svenskkunskaper är eller kan vara ett tvång inom sina studiefält och är därför viktigt för dem i arbetssökning. Följande exempel (35–36) visar informanternas svar om svenskkunskapernas nytta i arbetssökning därför att set kan vara ett tvång inom sina studiefält.

(35) När man anställs av staten **försventas man ha viss kunskap i svenska**.[36]

---

[34] Ruotsin osaaminen on hyödyllistä jo siten, että se on Suomen toinen virallinen kieli. Muutenkin kielten osaamista arvostetaan työnhaussa.

[35] Kielitaitoa arvostetaan, se voi olla ratkaiseva tekijä kun työntekijää valitaan.

[36] Valtiolle työllistyessä ruotsia tulee osata jonkun verran.

(36) Svenskkunskaper är åtminstone **ett formellt krav** vid ansökan till den offentliga sektorn. Dessutom öppnar kunskaper i svenska upp arbetsmöjligheter i andra nordiska länder. Det ger genast en tydlig fördel gentemot andra sökande.[37]

Svaren visar, igen, att informanterna är medvetna om sina studiefälts möjliga krav för språkkunskaper.

Av informanternas svar kom det upp att många av dem anser att svenskkunskaper inte alls är nyttiga för dem i arbetssökandet. Förklaringar till detta nämndes att vara till exempel att något annat språk skulle vara nyttigare (se exempel 37–38) eller att svenskkunskaper har aldrig förut efterfrågats eller krävts (se exempel 39).

(37) Jag tror inte att det är särskilt nyttigt nuförtiden, **snarare tyska**.[38]

(38) Knappast finns det någon nytta, förutom om jag av någon anledning skulle söka jobb i Sverige. Även då tror jag att **kommunikationen skulle ske på engelska**.[39]

(39) Ingen alls på något sätt**. Det har aldrig efterfrågats eller krävts**.[40]

Det kan betyda att informanterna inte har motivation att studera svenska därför att de vet att de inte kommer att behöva det i arbetssökning.

5.4.3 Svenskkunskapernas nytta i arbetslivet

Informanternas åsikter om svenskkunskapernas nytta i arbetslivet kartlades med en flervalsfråga i form av ett påstående och en öppen fråga. Med den öppna frågan fick informanterna beskriva närmare deras åsikter om svenskans nytta i arbetslivet. Informanterna är studerande vid universitetet och

---

[37] Ruotsin kielen osaaminen on julkiselle sektorille hakeutuessa ainakin muodollinen vaatimus. Sen lisäksi ruotsin kielen taito avaa työmahdollisuuksia muissa pohjoismaissa. Se luo heti selkeän etulyönti aseman muihin hakioihin.

[38] En usko että tänä päivänä juurikaan hyötyä, ennemmin saksa

[39] Tuskin millään, paitsi jos syystä tai toisesta pyrkisin Ruotsiin töihin. Silloinkin toki uskoisin, että kommunikaatio tapahtuisi englanniksi.

[40] Ei millään tavalla. Sitä ei ole koskaan kysytty tai vaadittu.

därför de inte kan nödvändigtvis veta ännu, om de inte har redan jobbat inom sitt eget fält, hur nyttiga svenskkunskaper kan vara i arbetslivet men med den öppna frågan kartlades hur nyttigt de anser att svenskkunskaper kan vara i arbetslivet. Först går jag igenom svaren på den flervalsfrågan och sedan svaren på den öppna frågan.

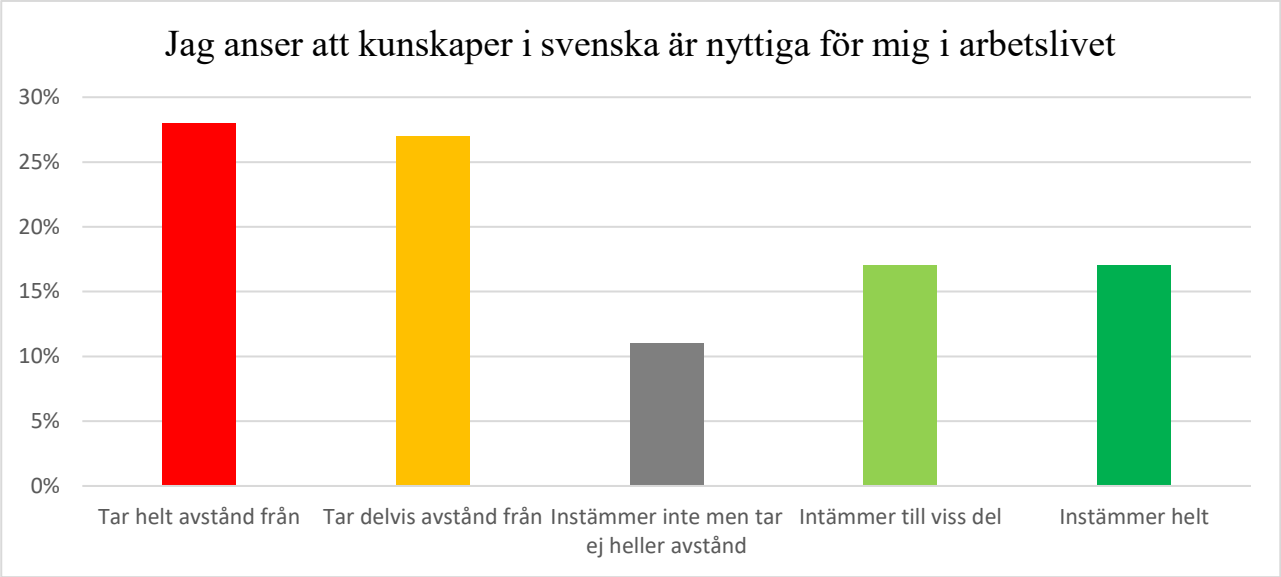

Figur 11. Svar på påstående sex: ”Jag anser att kunskaper i svenska är nyttiga för mig i arbetslivet”. N=125.

Det sjätte påståendet var ”Jag anser att kunskaper i svenska är nyttiga för mig i arbetslivet”. 55% av informanterna svarade med en mer negativ inställning, det vill säga de anser att svenskkunskaper inte är nyttiga i arbetslivet. 34% svarade med en mer positiv inställning, det vill säga de anser att svenskkunskaper kan vara nyttiga i arbetslivet. Av alla informanterna 28% svarade att de tar helt avstånd från påståendet. 27% av informanterna svarade att de tar delvis avstånd från påståendet. 11% svarade att de inte instämmer men de tar ej heller avstånd. 17% av informanterna svarade att de instämmer till viss del och 17% svarade att de instämmer helt. Resultaten avviker från tidigare forskning på det sättet att till exempel Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011) fick fram i deras undersökning om samma ämnet att drygt hälften (57 %) av studenterna tyckte att det är viktigt att studera svenska för att det skulle kunna hjälpa dem i kommande arbetsliv. I den här undersökning ansåg bara 34% av informanterna att svenskkunskaper skulle vara nyttiga för dem i arbetslivet, medan över hälften av informanterna (55%) ansåg att de inte anser att svenskkunskaper är viktiga för dem i arbetslivet.

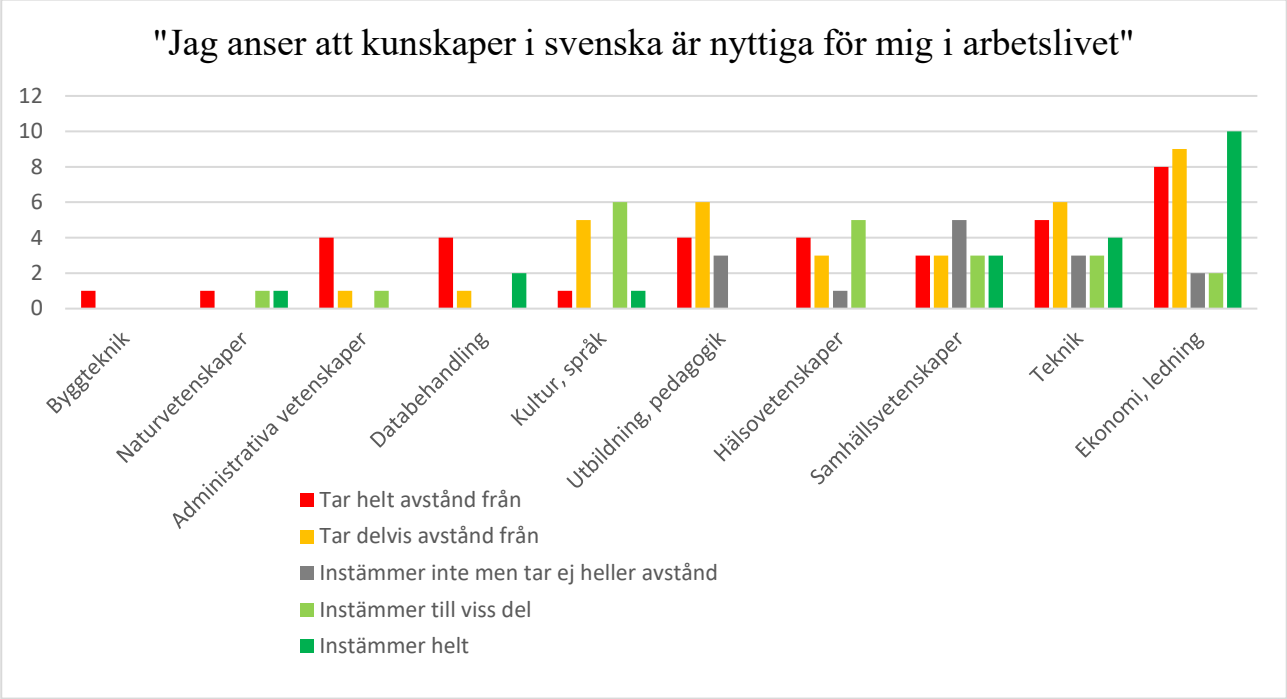

Figur 12. Svar på påstående sex inom olika studiefält. Figuren visar hur många personer från de olika studiefälten har svarat med varje alternativ. N=125.

Inom tre studiefält: byggteknik, administrativa vetenskaper och databehandling var svarsalternativet ”tar helt avstånd från” klart det mest svarade, det vill säga informanterna inte anser att svenskkunskaper är nyttiga i deras arbetsliv. Inom två studiefält var alternativet ”tar delvis avstånd från” det mest svarade och alternativet ”tar helt avstånd från” det näst svarade, det vill säga att informanterna på dessa studiefält inte anser heller att svenskkunskaper skulle vara nyttiga för dem i arbetslivet. Inom studiefältet samhällsvetenskaper var alternativet ”instämmer inte men tar ej heller avstånd” det mest svarade och alla andra alternativen fick lika många svar med varandra, det vill säga studeranden inom samhällsvetenskaper är osäkra på svenskkunskapers nytta i arbetslivet och studerandes åsikter varierar mycket inom studiefälten.

Inom två studiefält: kultur/språk och hälsovetenskaper var alternativet ”instämmer till viss del” det mest svarade, det vill säga studeranden inom dessa studiefält anser till viss mån att svenskkunskaper kan vara nyttiga för dem i arbetslivet. Bara inom ett studiefält: ekonomi/ledning var alternativet ”instämmer helt” det mest svarade, det vill säga att de kan se svenskkunskapers nytta i arbetslivet.

Informanternas uppfattningar om svenskkunskapernas nytta i arbetslivet kartlades också med en öppen fråga. Frågan var ”På vilka sätt kan kunskaper i svenska språket vara till nytta för dig i arbetslivet?”. Med frågan kartlades närmare informanternas åsikter om svenskans nytta i arbetslivet då de fick beskriva närmare sina åsikter. I svaren till den öppna kom det mest upp två aspekter: att svenskkunskaper kan vara nyttiga i kommunikations- och affärssituationer i arbetslivet och att det finns ingen nytta av svenskkunskaper i arbetslivet.

Svenskkunskapernas nytta i arbetslivet motiverades med mera att svenska är nyttigt i olika kommunikationssituationer i arbetslivet, till exempel med kunder, affärspartner och kollegor (se exempel 40–42).

(40) Det **ger möjligheten att kommunicera** med svenskar, finlandssvenskar, norrmän och danskar, både muntligt och skriftligt.[41]

(41) **Enklare kommunikation** med eventuella svenskspråkiga eller nordiska kollegor eller affärspartner.[42]

(42) Det skulle säkert vara nyttigt **att tala svenska med svenskspråkiga kunder**, men engelska fungerar lika bra.[43]

Svaren visar att informanterna är medvetna om att det kan finnas svenskspråkiga kommunikationssituationer i sina arbetsliv. Viljan att använda det lärda språket i verkliga situationer kan syfta till inre motivation (Mustila 1990).

Många informanter nämnde att det finns ingen nytta av svenskkunskaper i arbetslivet. Motiveringar till detta var till exempel att engelska är ett mer betydelsefullt språk inom fältet (se exempel 43–45).

(43) Jag tror inte att det är nyttigt. Med svenskspråkiga kan man **kommunicera mycket effektivare på engelska**.[44]

---

[41] Se antaa mahdollisuuden kommunikoida niin ruotsalaisten, suomenruotsalaisten kuin norjalaisten ja tanskalaistenkin kanssa, niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

[42] Helpompi kommunikoida mahdollisten ruotsinkielisten tai pohjoismaisten kollegoiden tai kauppakumppanien kanssa.

[43] Ruotsinkielisten asiakkaiden kanssa varmasti olisi hyödyllistä puhua ruotsiksi, mutta englanti toimii yhtä hyvin.

[44] En usko siitä olevan hyötyä. Ruotsinkielisten kanssa voi paljon tehokkaammin kommunikoida englanniksi.

(44) Antagligen kommer jag inte att behöva svenska inom mitt eget yrkesfält, men **engelska däremot, definitivt**. Det beror på fältet.[45]

(45) Inte alls. **Engelska är viktigare**.[46]

Det kan betyda att informanterna inte har motivation att studera svenska därför att de vet att de inte kommer att behöva det i arbetslivet. Det kan också betyda att informanterna anser svenska inte lika värdefullt språk inom fältet än engelska.

[45] Tuskin tuun omalla alallani tarviimaan ruotsinkieltä, englantia kyllä. Riippuu alasta

[46] Ei mitenkään. Englanti on tärkeämpi

6 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

I detta kapitel sammanfattar jag de väsentligaste resultaten av undersökningen och diskuterar undersökningens framgång. Därtill gör jag förslag till vidare forskning.

6.1 Centrala resultat

Syftet med den här undersökningen var att skapa kunskap om universitetsstuderandes uppfattningar om de obligatoriska svenskstudierna vid Tammerfors universitet och nyttan av svenskan ur studerandes personligt och yrkesperspektiv, samt att förstå hurdan motivation studerande har när det gäller att studera språket. Ytterligare tog jag reda på vilka faktorer som påverkar motivationen och hur motivationen att studera svenska hänger ihop med studerandes studiefält.

Den första forskningsfrågan var ”Vad anser universitetsstuderande att vara nyttan av svenskstudier och kunskaper i svenska inför arbetslivet?”. Resultaten visar att universitetsstuderanden hade relativt varierande svar när det var frågan om nyttan av att studera svenska på universitetet. Även 25% av informanterna svarade att de anser till viss del att det är nyttigt att studera svenska på universitetet. Överallt med alla svar beaktad dock 48% ansåg inte att det var nyttigt att studera språket medan bara 39% ansåg att det var nyttigt. Jämfört med en tidigare undersökning (Knight 2013) om universitetsstuderandes inställning till svenskstudier, i vilken studerande hade en relativt neutral inställning till att studera svenska hade studerande i den här undersökningen en mer negativ inställning till att studera svenska. På den öppna frågan om nyttan av svenskstudier på universitet lyftes fram tre argument. Att det inte fanns någon nytta, att svenska behövs i arbetslivet och att studierna är bra för allmänbildning. Att det finns ingen nytta av svenskstudier motiverades till exempel med att man klarar sig med engelska, såsom det kommer också fram i Juurakko-Paavolas (2024) enkätsvar. Alla dessa svar syftade till mer inre motivation eller till brist på den.

Den andra forskningsfrågan var ”Hurdan motivation har universitetsstuderande att studera svenska och hur hänger motivationen ihop med studiefältet?”. Resultaten visar att det finns skillnader mellan studerande inom olika studiefälten, det vill säga motivationen beror på studiefältet. Överallt visade

sig motivationen att vara låg när svaren behandlades som helhet, då bara 36% av alla informanterna svarade att de är motiverade att studera svenska, medan 47% svarade att de inte är motiverade att studera svenska. I jämförelse mellan olika studiefält var studerande inom fyra studiefälten mer motiverade än omotiverade att studera svenska. De fyra fälten var ekonomi/ledning, samhällsvetenskaper, naturvetenskaper och teknik. Inom alla andra fälten var studeranden mer omotiverade än motiverade att studera språket. Den lägsta motivationen var inom hälsovetenskaper, utbildning och pedagogik samt inom administrativa vetenskaper.

Den sista forskningsfrågan var ”Vilka faktorer påverkar motivationen?”. Resultaten visar att studeranden har olika uppfattningar om faktorer som påverkar motivation. För det mesta, visade sig interna motivationsfaktorer, det vill säga till exempel eget intresse eller nytta för individen själv vara de mest framträdande. Även svenskans nytta eller onytta i arbetslivet nämndes många gånger i svaren gällande motivationsfaktorer. I svaren nämndes många gånger också tvånget att studera svenska, vilken var den enda yttre motivationsfaktor som nämndes. Även attityd mot språket nämndes både som en positiv och en negativ motivationsfaktor. Resultaten liknar Juurakko-Paavolas (2024) resultat om motivationsfaktorer som påverkar motivation att lära sig svenska. I Juurakko-Paavolas utredning nämndes också till exempel eget intresse som motivationsfaktor. Överallt sett hade studerande i min undersökning mer inre än yttre motivation att studera svenska.

I undersökningen kartlades också vilken nytta studerande ansåg att vara med svenskkunskaper och svenskstudier från arbetsrelaterad perspektiv. Resultaten avviker från tidigare forskning på det sättet att till exempel Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011) fick fram i sin undersökning om samma ämnet att drygt hälften (57 %) av studenterna tyckte att det var viktigt att studera svenska för att det skulle kunna hjälpa dem i kommande arbetsliv. I den här undersökning ansåg bara 34% av informanterna att svenskkunskaper skulle vara nyttiga för dem i arbetslivet, medan över hälften av informanterna (55%) ansåg att de inte anser att svenskkunskaper är viktiga för dem i arbetslivet. Informanterna konstaterade att svenskkunskaper kunde vara nyttiga för dem i arbetssökning till exempel därför att svenskkunskaper uppskattas och krävs av arbetsplatser. I arbetslivet skulle man kunna dra nytta av svenskkunskaper genom att kunna kommunicera med möjliga svenskspråkiga kunder, kollegor och affärspartner. De informanterna som inte ansåg att svenskkunskaper skulle vara nyttiga i arbetssökning eller i arbetslivet motiverade sina åsikter till exempel på det sättet att de vet

att svenska inte behövs inom sina yrkesfält eller att de kan klara sig med engelska bättre än på svenska samt att engelska är över huvud taget ett nyttigare språk inom sina yrkesfälten.

Min hypotes var att studiefältet skulle påverka motivationen och att studerande vid Tammerfors universitet inte skulle anse att de obligatoriska studierna i svenska vara särskilt viktiga. Jag antog också att vissa studerande inom mer internationella studiefälten, till exempel ekonomi eller administrativa vetenskaper, skulle kunna uppleva att svenska språket är viktigt för sina framtida yrken. Min hypotes visade sig att vara delvis rätt. Informanternas studiemotivation gällande svenska språket visade sig att vara olika inom olika studiefält. Jag ansåg att studeranden inom de mer internationella studiefälten såsom ekonomi eller administrativa vetenskaper skulle uppleva att kunskaper i svenska är nyttiga för dem i arbetslivet. Det kom fram, att bara inom två fält ansåg informanterna mest att de kommer att behöva svenska i arbetslivet. Dessa två studiefälten var naturvetenskaper och kultur/språk, som var inte alls de som jag hade antagit i min hypotes och som avviker mycket från tidigare forskning (t.ex. Jauhojärvi-Koskelo 2011).

6.2 Metoddiskussion och framtida forskning

Metoder som jag använde i denna undersökning fungerade bra enligt mig. Datainsamlingsmetoden, det vill säga användning av enkät var ett bra sätt att nå många studerande vid Tammerfors universitet. Med enkäten fick jag 125 svar inom bara några dagar. Enkäten var öppen för att svara i två veckor men alla svar kom inom de första dagarna. Genom att använda en enkät för metod fick jag anonyma svar som jag ansåg betydde att informanterna kunde vara så ärliga som möjligt i sina svar, vilket var viktigt för att undersökningen skulle lyckas. Inte heller i något annat fall skulle någon inte vara ärlig i en sådan här enkätsvar men jag anser att enkätens anonymitet uppmuntrar till ärlighet. För att nå de ärligaste möjliga svaren bestämde jag redan i början av processen för undersökningen att använda en anonym enkät därför att jag ansåg att med till exempel bara intervjuer kan det hända att informanterna är inte lika ärliga. Detta kan bero på att informanten vet att de talar med en studerande inom Nordiska språk, det vill säga som studerar svenska språket och naturligt kunde informanterna försöka vara mer vänliga mot forskaren och därför kanske inte helt ärliga.

I svaren märkte jag inget konstigt. Informanterna verkade vara villiga att berätta mycket om sina uppfattningar gällande temat. Det fanns dock några öppna frågor som inte alla informanterna svarade på, även om jag hade märkt dem att vara obligatoriska. Strategier som användes av vissa informanter för att undvika svara någon obligatorisk fråga var mångfaldiga men de populäraste sätten var att svara med bara en punkt eller med ”samma svar som ovan”. Lyckligtvis var dessa svar sällsynta. I enkäten hade jag bakgrundsfrågor om till exempel informanternas studieår och studiefält. Om detta fick jag feedback från en som försökte fylla i enkäten. Bakgrundsfrågorna var knepiga för dem som var på kursen men var inte examensstuderande vid Tammerfors universitet, det vill säga till exempel de som studerade vid öppet universitet.

Dessutom fungerade materialbaserad innehållsanalys bra för analysen av svaren på de öppna frågorna. Även om motivation kan vara svårt att mäta, gav materialbaserad innehållsanalys mig friheten att välja mina analysenheter och göra kategoriseringar ut av materialet själv. Materialbaserad innehållsanalys fungerade bra också därför att analysmaterialet var i form av text, vilket är vanligt för innehållsanalys. En annan analysmetod som jag först tänkte att använda var fenomenografisk analys, men jag ansåg att innehållsanalys fungerade bra för en sådan här undersökning. Det kan vara att undersökning gjort med fenomenografisk analys kunde hade fungerat bättre med ett sådant här ämne som tangerade studerandes upplevelser och åsikter.

Ett problem som jag uppmärksammade var att 125 svar var ganska svårt att analysera. Mest utmanande var att plocka upp det som är mest relevant och intressant var utmanande. Förmodligen lämnade jag utan beaktande sådana svar som kunde hade varit mycket intressanta för denna undersökning. Men när det finns 125 svar är det klart att allt inte kan tas med i analysen. Det kunde ha funnits många olika sätt att bestämma analysenheterna och därför kunde resultaten av analysen ha varit olikt. Överallt är jag nöjd med att jag fick många svar därför att undersökningsutdrag var också kvantitativt och därför var det bra att få många svar.

Att få 125 svar på enkäten var dock överraskande för mig. Jag hade väntat mig att få mycket färre, därför att det fanns inget tvång för studerande att svara, utan det var helt frivilligt. Dessutom hade jag planerat att arrangera intervjuer för frivilliga som skulle ha velat berätta mer om sina åsikter om motivationen och svenskkunskapers nytta. Det var idén om det blev bara några svar på enkäten, men

därför att det blev så många svar på enkäten så gick jag inte framåt med intervjuer. Det var dock några som berättade i enkäten att de kunde vara frivilliga att delta i en intervju om ämnet. Med tanke på möjliga vidare forskning skulle en intervju också kunna vara en bra datainsamlingsmetod, kanske vid sidan med någon annan metod, som det var meningen i denna undersökning. Med en intervju kunde man möjligtvis få djupare och mer detaljerade svar om studerandes åsikter då de skulle kunna berätta mer och intervjuaren skulle ha en möjlighet att ställa följdfrågor till den som intervjuas. På det sättet skulle man få mer information om vad som är bakom informanternas åsikter.

Som det kom fram i teoridelen, väcker svenska språkets ställning i det finländska utbildningssystemet mycket debatt. I denna undersökning kom det också fram att studerande hade mycket att säga om ämnet då de frivilligt svarade på en enkät som behandlade temat. Detta visar att ämnet verkligen väcker intresse för debatt. Det är möjligt att detta även kan indikera att studenterna önskar påverka språkstudierna vid universitetet genom att uttrycka att svenska studier, i detta fall, inte anses vara nyttiga enligt deras åsikter. Detta understryker betydelsen av att lyssna på studenternas åsikter och reflektera över hur språkstudierna kan anpassas för att bättre tillgodose deras behov och förväntningar. Dessutom skulle det i vidare forskning vara intressant att undersöka hurdana språkstudier universitetsstuderande anser att skulle vara till nytta för dem. Det vill säga vilka språk de önskar att lära sig vid universitetet.

Under undersökningens genomförande blev det klart att resultaten inte går att generalisera på grund av att det begränsade antalet informanter. Dessutom olika studiefält var ojämlikt representerade bland informanterna. Även om i denna undersökning var det fråga om universitetsstuderande vid Tammerfors universitet som helhet och också skilt i olika studiefälten var resultaten så mångsidiga att man kan inte ens generalisera studeranden inom någon specifik studiefält. Som det kommer också fram från resultaten, finns det många olika aspekter och faktorer som påverkar informanternas åsikter, uppfattningar och upplevelser. I denna undersökning kategoriserade jag även svaren på det sättet att bara de mest populäraste aspekter som upprepades i svaren blev analyserade. Det fanns många intressanta enstaka svar som inte behandlas i undersökningens analysdel därför att de skulle kategoriseras utanför frågeställningen. Man skulle ha kunnat kategorisera svaren på många olika sätt och resultaten av analys av de öppna svaren kunde ha blivit annorlunda. I en större undersökning skulle det hade varit möjligt att analysera flera aspekter.

Studenters motivation att lära sig svenska och svenskans upplevda nytta har undersökts mycket under de senaste årtionden på alla skolnivåer. Resultaten beror alltid på hurdana informanter man har med i undersökningen. Informanternas bakgrund och olika egenskaper kan påverka resultaten särskilt mycket. Vidare forskning om detta ämne skulle kunna fokusera till exempel på hurdana geografiska skillnader inom landet kunde det finnas i åsikter om svenskstudier. Ytterligare skulle det vara intressant att undersöka hur motivationen att lära sig engelska eller något annat språk skiljer sig från motivationen att studera svenska. Därtill skulle det vara intressant att undersöka hurdan motivation universitetsstuderande har att studera på kurser inom sitt huvudämne, alltså deras motivation över huvud taget mot universitetsstudier och vilka faktorer påverkar det.

Ett intressant ämne för vidare forskning skulle också vara förbättring av högskolestuderandes motivation att studera svenska, det vill säga hur man skulle kunna motivera studerande. Det skulle vara intressant att veta på vilka sätt skulle till exempel universitetslärare kunna motivera studerande att lära sig svenska. Därtill skulle man kunna studera hur universitetslärare eller yrkeshögskolelärare redan nu motiverar sina studerande. Ytterligare skulle det vara intressant att undersöka om motivation och svenskkunskapernas nytta behandlas på den obligatoriska kursen i svenska och om behandling av sådana teman skulle öka motivationen.

REFERENSER

Abrahamsson, Niclas 2009. *Andraspråksinlärning*. Studentlitteratur AB, Lund.

Al-Hoorie, Ali H. 2017. *Sixty years of Language Motivation Research: Looking Back and Looking Forward.* Sage Open, 7/1. Tillgänglig: https://doi.org/10.1177/2158244017701976 [Hämtad: 28.2.2024]

Barner-Rasmussen, Wilhelm 2011. *Affärer eller business*. Tankesmedja Magma 5/2011. Tillgänglig: https://magma.fi/wp-content/uploads/2019/06/69.pdf [Hämtad: 2.4.2024]

Byman, Reijo 2002. *Voiko motivaatiota opettaa?* I: Luovuutta, motivaatiota, tunteita. Opetuksen tutkimuksen uusia suuntia. Red: Kansanen, Pertti & Uusikylä, Kari. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Christenson, Sandra, Reschly, Amy & Wylie, Cathy 2012. *Handbook of Research on Student Engagement*, edited by Sandra L. Christenson, et al., Springer, 2012. *ProQuest Ebook Central*, https://ebookcentral.proquest.com/lib/tampere/detail.action?docID=884351

Dweck, Carol 2006. *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House.

Dörnyei, Zoltán 2001. *Teaching and researching motivation*. Pearson education limited. Harlow, England.

Dörnyei, Zoltán, Csizér, Kata & Németh, Nóra 2006. *Motivation, Language Attitudes and Globalisation: A Hungarian Perspective*. Multilingual Matters. Clevedon.

Eccles, John 2004. *Schools, academic motivation and stage-environment fit*. I: R. Lerner & L. Steinberg (red.). Handbook of adolescent psychology. Hoboken, New Jersey: Wiley.

Gardner, Robert 1985. *Social Psychology and Second Language Learning*: The Role of Attitudes and Motivation. London: Edward Arnold.

Gardner, Robert & Lambert, Wallace 1972. *Attitudes and Motivation in Second-Language Learning*. Newbury House Publishers. Massachusetts.

GVP 2023. *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland* - Forskningsetiska delegationens GVP-anvisning. Forskningsetiska delegationens publikationer 3/2023. Tillgänglig: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-04/Forskningsetiska_delegationens_GVP-anvisning_2023.pdf [Hämtad: 3.3.2024]

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. *Tutki ja kirjoita*. 15. upplaga. Helsingfors: Tammi.

Jauhojärvi-Koskelo, Camilla & Palviainen, Åsa 2011. *”Jag studerar gärna svenska men är inte nöjd med det jag kan” Motivation, attityder och färdigheter i svenska hos finska universitetsstudenter*. I: T. Juurakko-Paavola & Å. Palviainen (red.) Svenskan i den finska skolan och högre utbildningen. Om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier. Tavastehus: HAMK 11/2011

Juurakko-Paavola, Taina & Palviainen, Åsa 2011. *Svenskans plats i den finska utbildningen – lagstiftning och utbildningssystem.* I: T. Juurakko-Paavola & Å. Palviainen (red.) Svenskan i den finska skolan och högre utbildningen. Om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier. Tavastehus: HAMK 11/2011

Juurakko-Paavola, Taina 2024. *Selvitys toisen kotimaisen kielen pakollisuuden poistamisen vaikutuksista Suomen kielitaidon kannalta*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:14. Helsingfors: Opetus ja kulttuuriministeriö.

Juurakko-Paavola, Taina 2011. *Yrkeshögskolestudententers kunskaper och motivation för att studera svenska*. I: T. Juurakko-Paavola & Å. Palviainen (red.) Svenskan i den finska skolan och högre utbildningen. Om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier. Tavastehus: HAMK 11/2011

Kantelinen, Ritva 1995. *Ruotsin kielen opiskelumotivaatio ammatillisessa koulutuksessa*. Joensuu universitet.

Kaplan, Avi & Maehr, Martin 2006. *The Contributions and Prospects of Goal Orientation Theory.* Educ Psychol Rev 2007/19:141–184.

Kettunen, Sinikka 2004. *Taustaa ruotsin kielen opiskelumotivaation tarkastelulle Suomen koulujärjestelmässä*. I: R. Kantelinen & S. Kettunen (red.) Ruotsin kielen opiskelumotivaatiosta yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa. Joensuu: Joensuu universitet.

Kingelin-Orrenmaa, Zea 2019. *Tammerfors som svensk språkö - En etnografisk studie av språkpolicy som praktiker, processer och val i svenska rum i det inre av Finland*. Acta universitatis ouluensis B Humaniora 172. Uleåborg: Uleåborgs Universitet.

Knight, Tiina 2013. *Pelkkää pakkoruotsia? Tamperelaisten yliopisto-opiskelijoiden ruotsin kielen opiskelumotivaatio.* Pro Gradu avhandling. Tammerfors: Tammerfors universitet.
Kuosa, Anne-Maria & Åberg, Anne-Maj, 2022. *SVAR – Svenska i arbetslivet*. I: Finelc Newsletter 12 (2/2022).

Lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003). Tillgänglig: https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030424. [Hämtad: 10.3.2024]

Lehtinen, Erno, Kuusinen, Jorma & Vauras, Marja 2007. *Kasvatuspsykologia*. 2. Förnyad upplaga. Helsingfors: WSOY.

Lempiäinen, Katja 2009. *Om motivation och attityder hos högskoleelever att lära sig svenska i två finska skolor*. Pro Gradu avhandling. Tammerfors: Tammerfors universitet.

Mustila, Eero 1990. *Finska gymnasieelevers motivation för, attityder till och intresse för svenska*. Helsingfors: Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitos.

Palviainen, Åsa 2011. *Frivillig svenska? Utbildningsrelaterade konsekvenser*. Tankesmedja Magma 3/2011. Tillgänglig: https://magma.fi/wp-content/uploads/2019/06/66.pdf [Hämtad: 2.3.2024]

Ruohotie, Pekka 1998. *Motivaatio, tahto ja oppiminen*. Helsingfors: Edita.

Ryan, Richard. & Deci, Edward 2017. *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development and wellness*. New York: Guilford Press.

Salmela-Aro, Katariina 2018. *Motivaatio ja oppiminen kulkevat käsi kädessä*. I: Motivaatio ja oppiminen. Red. Salmela-Aro, K. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy

Salmela-Aro, Katariina. & Upadyaya, Katja 2014. *School burnout and engagement in the context of demands-resources model*. British Journal of Educational Psychology, 84/1.

Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2017. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.* Helsingfors: Tammi.

Schunk, Dale & Zimmermann, Barry 2007. *Motivation and Self-Regulated learning: Theory, Research and applications*. 1. upplaga. Routledge. Tillgänglig: https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.4324/9780203831076 [Hämtad: 2.4.2024]

Språklag (423/2003). Tillgänglig: https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2003/20030423. [Hämtad: 10.3.2024]

Sundell, Björn 2015. *Den obligatoriska svenskan – för och emot*. Tankesmedja Magma 3/2015. Tillgänglig: https://magma.fi/wp-content/uploads/2019/06/92.pdf [Hämtad: 12.3.2024]

Tammela, Jenni 2019. *”Det är svårt men intressant” Elevernas motivation för och attityder till svenska språket i en finsk högstadieskola*. I: Johanna Koivisto (red.) På tal om svenskan. Inblickar i svenskundervisningen och -inlärningen i 2020-talets Finland. Tammerfors: Tammerfors universitet.

Tammerfors universitet 2023. Webbsida om kursen LANG.RUO.011. Tillgänglig: https://www.tuni.fi/opiskelijanopas/opintotiedot/opintojaksot/uta-ykoodi-20998?year=2023 [Hämtad: 17.1.2024]

Tuominen-Soini, Heta & Salmela-Aro, Katariina 2013. Koulu-uupumuksesta innostukseen? I: J. Reivinen, & L. Vähäkylä (Red.), *Ketä kiinnostaa?: Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen* (242–254). Gaudeamus Helsinki University Press

Valkama, Annika 2022. *Den nordiska kulturen i läroböcker: Innehållsanalys av läroböcker i svenska som det andra inhemska språket för årskurs sex i Finland*. Kandidatavhandling. Tammerfors: Tammerfors universitet. Tillgänglig: https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202203302885

Valli, Raine 2015. *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen*. 2. upplaga. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vuori, Jaana 2022. *Laadullinen sisällönanalyysi*. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tillgänglig: https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/. [Hämtad: 24.10.2023.]

Woolfolk, Anita & Karlberg, Martin 2015. *Pedagogisk psykologi*. Edinburgh: Pearson Education Limited

Yle 2022. *Ruotsin kielen käyttö työelämässä vaatii ahkeraa harjoittelua – liikeneuvottelut tai testamentin teko on hyvä osata myös ruotsiksi*. https://yle.fi/a/74-20002923 [Hämtad: 10.11.2023]

Bilaga 1. Enkät

Motivaatio ruotsin kielen opiskelua kohtaan

Tämä kysely toimii aineistona pro gradu -tutkielmalleni. Vastaamalla tähän lomakkeeseen, hyväksyt vastausten anonyymin käytön tutkielmassa. Vastaaminen on vapaaehtoista ja vastaamisen voi keskeyttää missä kohtaa tahansa. Vastauksia käytetään ainoastaan tähän pro gradu -tutkielmaan ja hävitetään sen jälkeen. Vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa Tampereen yliopistossa opiskelevien tutkinto-opiskelijoiden motivaatiosta ja asenteista ruotsin kielen opiskelua kohtaan. Tarkoituksenani on selvittää, kuinka motivoituneita opiskelijat ovat kielen opiskelua kohtaan ja kuinka paljon opiskeluala sekä tulevaisuuden urasuunnitelmat vaikuttavat motivaatioon. Lisäksi olen kiinnostunut yleisesti opiskelijoiden näkemyksistä ruotsin kielenopiskelun hyödyllisyydestä.

Vastausaika: 28.11.-12.12.2023

1. Opiskeluala *

- ◯ Talous, johtaminen
- ◯ Yhteiskunta
- ◯ Hallinto
- ◯ Kulttuuri, kielet
- ◯ Opetus, kasvatus
- ◯ Rakentaminen
- ◯ Tekniikka
- ◯ Luonnontieteet
- ◯ Terveys, hyvinvointi
- ◯ Tietojenkäsittely, teknologia
- ◯ Annat

2. Vuosikurssi *

- ◯ 1. vuosikurssi
- ◯ 2. vuosikurssi
- ◯ 3. vuosikurssi
- ◯ 4. vuosikurssi
- ◯ 5. vuosikurssi
- ◯ 6. tai myöhempi vuosikurssi

3. Suunnitteletko työllistyväsi opiskelualallesi? *

- ◯ Kyllä
- ◯ En
- ◯ En ole varma

4. Asutko Tampereella tai sen lähikunnissa *

- ◯ Kyllä
- ◯ En

5. Mistä olet alunperin kotoisin? *

- ◯ Pirkanmaa
- ◯ Uusimaa
- ◯ Kanta-Häme
- ◯ Varsinais-Suomi
- ◯ Satakunta
- ◯ Päijät-Häme
- ◯ Kymenlaakso
- ◯ Etelä-Karjala
- ◯ Pohjois-Karjala
- ◯ Etelä-Savo
- ◯ Pohjois-Savo
- ◯ Keski-Suomi
- ◯ Etelä-Pohjanmaa
- ◯ Pohjanmaa
- ◯ Keski-Pohjanmaa
- ◯ Pohjois-Pohjanmaa
- ◯ Kainuu
- ◯ Lappi
- ◯ Ahvenanmaa

Väittämiä

Valitse sopivin vaihtoehto kuhunkin väittämään

6. Vastaa seuraaviin väittämiin asteikolla 1-5. 1 = täysin samaa mieltä, 2 = osittain samaa mieltä, 3 = en samaa enkä eri mieltä, 4 = osittain eri mieltä, 5 = täysin eri mieltä. *

	1	2	3	4	5
Pidän ruotsin kielen opiskelua yliopistossa hyödyllisenä.	○	○	○	○	○
Olen motivoitunut opiskelemaan ruotsin kieltä yliopistossa.	○	○	○	○	○
Uskon, että tulen tarvitsemaan ruotsin kieltä tulevaisuudessa.	○	○	○	○	○
Näen, että alallani on hyödyllistä osata ruotsia.	○	○	○	○	○
Näen, että ruotsin kielestä on minulle hyötyä kun haen töitä.	○	○	○	○	○
Näen, että ruotsin kielestä on minulle hyötyä työelämässä.	○	○	○	○	○

Avoimet kysymykset

Vastaa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti

7. Mitä hyötyä näet ruotsin kielen opiskelemisesta yliopistossa olevan? *

8. Mitkä tekijät vaikuttavat tai ovat vaikuttaneet motivaatioosi opiskella ruotsin kieltä? *

9. Oletko aikaisemmilla kouluasteilla ollut motivoitunut opiskelemaan ruotsin kieltä? *

10. Millä tavoin ruotsin kielen taidoista voi olla sinulle hyötyä työnhaussa? *

11. Millä tavoin sinulle voi olla hyötyä ruotsin kielen taidoista työelämässä? *

12. Millä tavoin alallasi voi olla hyödyllistä osata ruotsin kieltä? *

13. Haluatko kertoa näkemyksistäsi lisää (video)haastattelun merkeissä? Mikäli haluat, vastaa tähän kirjoittamalla sähköpostiosoitteesi ja otan sinuun yhteyttä. Vastaus ei ole sitova.